

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ЖОГОРКУ АТТЕСТАЦИЯЛЫК КОМИССИЯСЫ**

**ВЫСШАЯ АТТЕСТАЦИОННАЯ КОМИССИЯ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

АТТЕСТАЦИЯ

Жобо

ПОЛОЖЕНИЯ

2012

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ЖОГОРКУ АТТЕСТАЦИЯЛЫК КОМИССИЯСЫ**

**ВЫСШАЯ АТТЕСТАЦИОННАЯ КОМИССИЯ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

АТТЕСТАЦИЯ

**Жобо
Положения**

**Бишкек
«Инсанат» – 2012**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ЖОГОРКУ АТТЕСТАЦИЯЛЫК КОМИССИЯСЫ
2012 жыл**

Уюштуруучу:
Кыргыз Республикасынын
Жогорку аттестациялык комиссиясы

Башкы редактор
КР УИАнын академиги А.А.Бөрүбаев

Редакциялык коллегия:
мед.ил.докт., проф. Б.К.Тыналиева (башкы ред. орун басары),

тех.ил.докт. М.Ураимов, филос.ил.канд. Г.Р.Умралина,
мед.ил.канд. Г.К.Адылова, филол.ил.канд. Т.И.Баястанова,
айыл-чарба ил.канд. С.В.Абдиева, В.О.Измайлова (техн.редактор)

Учредитель:
Высшая аттестационная комиссия
Кыргызской Республики

Главный редактор:
академик НАН КР А.А.Борубаев

Редакционная коллегия:
д.м.н., проф. Б.К.Тыналиева (зам. главного редактора),
д.т.н. М.Ураимов, к.филос.н. Г.Р.Умралина,
к.м.н. Г.К.Адылова, к.филол.н. Т.И.Баястанова,
к.с-х.н. С.В.Абдиева
Технический редактор
В.О.Измайлова

720301, г. Бишкек, пр. Эркиндик, 2
Телефоны: 30-01-16; 30-02-69

СОДЕРЖАНИЕ

Окумуштуулук даражаларды берүү тартиби жөнүндө жобо.....	4
Окумуштуулук наамдарды ыйгаруу тартиби жөнүндө жобо.....	29
Положение о присуждении ученой степени.....	41
Положение о присвоении ученого звания.....	65

Окумуштуулук даражаларды берүү тартиби жөнүндө жобо

1. Жалпы жоболор

1. Ушул жобо илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын баалоодогу укуктук негиздерди жана окумуштуулук даражаны изденүүгө коюлган диссертациялар жооп бере турган критерийлерди аныктайт, илимдин доктору жана кандидаты окумуштуулук даражаларын берүүнүн тартибин белгилейт.

2. Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы (мындан ары - Комиссия) эксперттик жана диссертациялык кеңештер аркылуу илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын баалоону ишке ашырат, окумуштуулук даражаны изденүү үчүн коюлган диссертациялардын ушул Жобо менен белгиленген критерийлерге туура келерлигин аныктайт жана жогорку квалификациядагы илимий жана илимий-педагогикалык кадрларды мамлекеттик аттестациялоо жаатындагы бирдиктүү мамлекеттик саясатты жүргүзөт.

3. Диссертациялык кеңештер жогорку квалификациялуу илимий жана илимий-педагогикалык кадрларды аттестациялоо системасынын негизги звеносу болуп эсептелет жана алар билимдин тиешелүү тармактарындагы өзүнүн жетишкендиктери менен таанымал болгон жогорку окуу жайларында жана башка мамлекеттик илимий мекемелерде ошол мекеменин өтүнүч каттарынын негизинде, белгиленген тартипте Комиссиянын президиумунун чечими боюнча түзүлөт.

4. Докторантура жана аспирантуранын, мамлекеттик аккредитациясынын, илимий мектептеринин жана илимий-изилдөө базаларынын болушу – жогорку окуу жайларынын жана башка мамлекеттик

илимий мекемелердин тигил же бул илим тармагында кеңири таанымал болуу критерийин аныктайт.

5. Илимдин доктору окумуштуулук даражасы - илимдин кандидаты окумуштуулук даражасы бар изденүүчүлөргө, эл алдында диссертациясын коргоонун жыйынтыктары боюнча кабыл алынган диссертациялык кеңештин өтүнүч катынын жана Комиссиянын эксперттик кеңешинин корутундусунун негизинде Комиссиянын президиуму тарабынан берилет.

6. Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасы - толук жогорку билими же магистр академиялык даражасы бар изденүүчүлөргө, эл алдында диссертациясын коргоонун жыйынтыктары боюнча кабыл алынган диссертациялык кеңештин өтүнүч катынын жана Комиссиянын эксперттик кеңешинин корутундусунун негизинде Комиссиянын президиуму тарабынан берилет.

7. Өз ишинде мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарды пайдаланган адамдарга окумуштуулук даражаларды берүү тартиби Комиссиянын илимдин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн мамлекеттик сырды түзгөн диссертацияны коргоо боюнча диссертациялык кеңештин иши жөнүндө жобосу жана Комиссиянын токтому менен бекитилген окумуштуулук даражаларды берүү тартиби менен аныкталат.

2. Окумуштуулук даражаны изденүүгө коюлган диссертацияларга талаптар жана баалоо критерийлери

8. Диссертация жеке илимий-квалификациялык иш болуп эсептелет жана ал изденүүчүнүн жеке өзү тарабынан жазылышы керек, анда эл алдында коргоо үчүн автор тарабынан сунуш кылынган жаңы илимий жыйынтыктардын жана жоболордун жыйындысы камтылып, ички биримдикке ээ болуп жана талапкердин илимге кошкон жеке салымы күбөлөндүрүлүшү керек. Изденүүчүнүн жыйынтыктарды алуудагы конкреттүү жеке салымын аныктоодо диссертацияда жана авторефератта изденүүчүгө таандык идея, гипотеза жана алардын эксперименттик ырастоосу, иштелип чыккан методикасы жана аппараты, алынган натыйжаларынын теориялык жактан иштелип чыгышы, илимий жоболорунун формулировкасы ж.б.у.с. сөзсүз көрсөтүлүшү керек.

9. Илимдин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертация атайын кол жазма түрүндө даярдалган жеке илимий-квалификациялык иш болушу керек жана анын мазмуну төмөндөгү квалификациялык белгилердин бирине туура келиши керек:

- алардын жыйындысын жаңы ири илимий жетишкендик катары квалификациялоого боло турган теориялык жоболорду, жаратылыш, коом жана ой жүгүртүү жөнүндө калыс, системалык уюшкан жана негизделген билимдерди иштеп чыгуу, алардын критерийи катары фактылар же тажрыйбалар менен тастыкталуучу жана жаратылыштын же коомдун мыйзамдары түрүндө формулировкаланган табигый илимий теориялар жана гипотезалар эсептелет;

- орчундуу социалдык-маданий же чарбалык мааниси бар ири илимий проблеманын чечилиши;

- илимдин чөйрөсүнө жана тематикага жараша өлкөнүн экономикасынын өнүгүшүнө, илимий-техникалык прогресстин тездешине зор салым кошо турган, илимий жактан негизделген техникалык, социалдык-экономикалык же болбосо технологиялык жыйынтыктар көрсөтүлүшү керек.

10. Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертация атайын даярдалып, кол жазма түрүндө сунуш кылынган жеке илимий-квалификациялык иш болушу керек жана анын мазмуну төмөндөгү квалификациялык белгилердин бирине туура келиши керек:

- билимдин тийиштүү тармагы үчүн олуттуу мааниси бар маселелердин чечилиши;

- илимдин чөйрөсүнө жана тематикага жараша өлкөнүн экономикасы үчүн зор мааниге ээ болгон илимий жактан негизделген техникалык, социалдык-экономикалык же технологиялык иштеп чыгуулар берилиши керек.

11. Доктордук жана кандидаттык диссертациялар коргоого бир же эки адистик боюнча коюлушу мүмкүн.

12. Медициналык илимдер боюнча диссертацияны коргоого медициналык жогорку билими бар, ал эми ветеринардык илимдер боюнча ветеринардык жогорку билими бар адамдарга гана уруксат берилет.

13. Изденүүчү кандидаттык диссертациясын коргогондо алып чыккан илимий жыйынтыктарын, макалаларын жана жоболорун докторлук диссертациясын коргоодо алып чыгууга болбойт. Диссертациянын ичинде жазылгандардын толуктугу жана жыйынтыктарынын аныктыгы үчүн изденүүчү жеке өзү, диссертациялык кеңештин төрагасы жана окумуштуу катчысы, ошондой эле, диссертациялык кеңештин мүчөлөрүнөн түзүлгөн эксперттик комиссия жооп беришет.

14. Диссертацияда автор тарабынан сунуш кылынган жаңы чечимдер өтө так аргументтелиши жана расмий оппоненттер, диссертациялык кеңештин, ошондой эле, эксперттик кеңештин мүчөлөрү тарабынан башка белгилүү чечимдерге салыштырмалуу сын көз менен бааланышы керек.

15. Прикладдык (практикалык) мааниси бар диссертацияда сандык жана сапаттык жаңы көрсөткүчтөрдү ишке киргизүү жөнүндө документтер менен тастыкталган автор тарабынан алынган жыйынтыктарды колдонуу, сунуш кылынган технологиялардын, продукциянын, материалдардын үлгүлөрүнүн артыкчылыгы жөнүндөгү маалыматтар келтирилиши керек. Ал эми теориялык мааниси бар диссертацияда илимий жыйынтыктар жана натыйжаларды пайдалануу жөнүндө сунуштар келтирилиши керек.

16. Доктордук диссертациянын негизги илимий жыйынтыктары изденүүчүнүн жеке өзү тарабынан жазылган монографияда жана 25тен кем эмес илимий эмгектерде (докладдын тезистеринен, депозитке өткөн кол жазмалар жана гезитке жарыяланган макалалардан башка) жарыяланышы керек. Комиссия сунуш кылган рецензиялануучу мезгилдүү басылмаларда изденүүчүнүн 10 макаласы, анын ичинде жеке өзү тарабынан жазылган 5 тен кем эмес макалаларда жана 5тен кем эмес макалага изденүүчү биринчи же экинчи автор болушу керек, алардын 3тен кем эмеси чет өлкөлүк илимий мезгилдүү басылмада жарыяланышы керек. Бул талап кыргыз тил илими, кыргыз адабият таануу, кыргыз тилинин жана адабиятынын методикасы жаатында аткарылган диссертацияларга карата колдонулбайт.

17. Изденүүчүнүн докторлук диссертациясы үчүн жарыялануучу монографиясы жеке өзү тарабынан аткарылып, анын көлөмү 5 басма табактан, тиражы 100 нускадан кем эмес болушу керек.

Монографиянын уюмдун окумуштуулар кеңеши тарабынан берилген сунушу жана диссертациянын профили боюнча эки илимдин докторунан алынган рецензиясы болушу зарыл. Монографияны басып чыгаруучу басмакананын Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде жана Кыргыз Республикасынын Маданият жана туризм министрлигине караштуу Мамлекеттик китеп палатасында расмий каттоосу жана жазылуу индекси болушу керек.

18. Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасы бар, республиканын эл чарбасынын өнүгүшүнө илимий-практикалык салым кошкон жана илимдин тийиштүү тармагында ири жетишкендиктерге ээ болгон окумуштууларга жана өндүрүштүн көрүнүктүү адистерине эрежеден сырткары, илимий доклад түрүндөгү докторлук диссертацияны коргоо укугу берилет.

19. Илимий доклад түрүндөгү докторлук диссертацияны коргоо үчүн изденүүчүнүн жеке өзү тарабынан жазылган монографиясы жана 50дөн кем эмес илимий эмгектери, анын ичинен жеке өзү тарабынан жазылган 10 макаласы Комиссия тарабынан сунуш кылынган рецензиялануучу мезгилдүү басылмаларда жана 3төн кем эмес чет өлкөлүк илимий мезгилдүү басылмаларда жарыяланышы керек. Бул талап кыргыз тил илими, кыргыз адабиятын таануу, кыргыз тилинин жана адабиятынын методикасы боюнча аткарылган диссертацияларга карата колдонулбайт.

Илимий доклад түрүндө даярдалган докторлук диссертацияларга коюлган талаптар жана анын коргоосун өткөрүү тартиби Диссертациялык кеңеш жөнүндө жободо аныкталат.

20. Кандидаттык диссертациянын негизги жыйынтыктары 7ден кем эмес басылмаларда (докладдын тезистеринен, депозитке өткөн кол жазмалар жана гезитке жарыяланган макалалардан башка) чагылдырылышы керек, анын ичинде 4төн кем эмес макалалары Комиссия сунуш кылган рецензиялануучу мезгилдүү басылмаларда, алардын ичинен 1 макаласы чет өлкөлүк илимий басылмада жарыяланышы керек. Бул талап кыргыз тил илими, кыргыз адабият таануу, кыргыз тилинин жана адабиятынын методикасы жаатында аткарылган диссертацияларга карата колдонулбайт. Илимий иштеринин ичинде жеке өзү тарабынан аткарылган 3 макаласы болушу керек.

21. Басма органынын бир санына изденүүчүнүн 2ден көп эмес макаласы жарыяланса болот.

22. Акыркы макалалар диссертацияны диссертациялык кеңешке сунуш кылардан 3 ай мурун жарыяланышы керек.

23. Диссертациянын негизги илимий жыйынтыктарын чагылдырган иштерге: ачылыш жасагандыгы үчүн берилген дипломдор; ойлоп табууларга берилген патенттер; пайдалуу моделге берилген күбөлүк; өндүрүштүк үлгүгө берилген патенттер; компьютердик программалар; интегралдык микросхемалардын топологиясы киргизилет.

24. Диссертациянын таризделиши Комиссиянын президиумунун чечими менен бекитилүүчү Диссертацияны жана авторефератты тариздөө боюнча нускамада аныкталган талаптарга ылайык келиши керек.

25. «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесине ылайык диссертация мамлекеттик же расмий тилдерде жазылат.

26. Диссертациянын темалары илимий мекемелердин, ЖОЖдордун негизги илимий-изилдөө иштеринин багыттары менен байланыштуу болушу жана алар окумуштуулар кеңештери тарабынан ар бир изденүүчүгө жекече бекитилиши керек.

27. Докторлук диссертация илимий кеңешчинин жетекчилиги менен аткарылат. Докторлук диссертацияга илимий кеңешчи катары илимдин доктору тартылат.

Докторлук диссертация эки адистик боюнча же илимдердин кошулушунда аткарылган учурда экинчи илимий кеңешчини – илимдин докторун дайындоого уруксат берилет.

Докторлук диссертациянын илимий кеңешчиси диссертация коргоого коюлардан 3 жыл мурун иш аткарылган илимий мекеменин жана жогорку окуу жайлардын окумуштуулар кеңешинин чечими менен дайындалат.

Окумуштуулар кеңешинин илимий жетекчини дайындоо жөнүндөгү чечими Комиссияга аттестациялык иш менен кошо тиркелип берилет.

Докторлук диссертация изденүүчү тарабынан жеке, илимий кеңешчисиз аткарылса да болот.

28. Кандидаттык диссертацияны илимий жетекчилигине илимдин доктору дайындалат. Эки илимий жетекчинин дайындалышына эгер, кандидаттык диссертация эки илимдин же эки адистиктин кошулушунда аткарылган учурда гана уруксат берилет.

29. Кандидаттык диссертациянын илимий жетекчилигине илимдин кандидаты да дайындалат, анын доценттин же ага илимий кызматкердин окумуштуулук наамы, тиешелүү макалалары болушу керек. Комиссияга илимий жетекчилик кылууга уруксат алуу үчүн тиешелүү документтердин тизмеси берилет (ушул Жобонун 1-тиркемеси).

30. Кандидаттык диссертация боюнча илимий жетекчи иш аткарылган илимий мекеменин же ЖОЖдордун окумуштуулар кеңешинин чечими менен диссертация коргоого коюулардан 2 жыл мурун бекитилет.

31. Эгер бир жетекчинин же кеңешчинин жетекчилиги менен аткарылган эки диссертацияга диссертациялык кеңеш же Комиссиянын президиуму тарабынан терс чечим чыгарылса, илимий жетекчи же кеңешчи аспиранттардын жана окумуштуулук даражаны изденүүчүлөрдүн диссертациялык иштерине жетекчилик кылуудан Комиссиянын чечими боюнча үч жылдык мөөнөткө четтетилет.

32. Изденүүчү диссертациясын жазууда материалдарды же айрым жыйынтыктарды алып жаткан авторго жана анын эмгегине шилтеме берүүгө милдеттүү.

33. Изденүүчү диссертациясында авторлошторунун идеяларын же иштеп чыгууларын пайдаланган учурда, ошол эмгектерге жана иштеп чыгууларга кошкон конкреттүү жеке салымын сөзсүз көрсөтүү менен диссертациясында жана авторефератында алардын салымын да көрсөтүүгө милдеттүү.

34. Авторлоштукта алынган илимий жыйынтыктар авторлоштордун бирөөнүн гана диссертациясына толугу менен киргизилет. Илимий жыйынтыктарды толук же жарым-жартылай пайдалануу үчүн негизги авторлошторунан жазуу жүзүндө макулдугун алышы керек. Ал диссертациялык кеңешке жана Комиссияга жиберилчү аттестациялык документтерге тиркелет.

3. Кандидаттык экзамендер

35. Кандидаттык экзамендер изденүүчүлөрдүн кандидаттык диссертацияларын даярдоодогу аттестациялоонун бир бөлүгү болуп эсептелет. Экзамендердин максаты – изденүүчүнүн кесиптик билиминин деңгээлин, өз алдынча илимий-изилдөөчүлүк ишке даярдыгынын даражасын аныктоо. Изденүүчүнү диссертациясын коргоого жиберүү үчүн кандидаттык экзамендерди тапшыруу милдеттүү болуп эсептелет.

Изденүүчү кандидаттык экзамендерин тапшыруу үчүн жогорку окуу жайын өз алдынча тандайт.

36. Илимдин кандидатынын окумуштуулук даражасын изденүүчү төмөндөгү дисциплиналар боюнча:

- илимдин тарыхы жана философиясы;
- чет тили;
- диссертациянын темасына ылайык атайын дисциплинадан кандидаттык экзамендерди тапшырышы керек.

«Философия» дисциплинасы боюнча кандидаттык экзамендин баасы, экзамен тапшырылган күндөн 10 жыл өтүп кетпеген болсо, «илимдин тарыхы жана философиясы» дисциплинасы боюнча алынган баа катары эсептелет.

37. Жогорку билими диссертация даярдалган илимдин тийиштүү тармагына туура келбеген илимдин кандидатынын окумуштуулук даражасын изденүүчүлөр кошумча кандидаттык экзаменди диссертация коргоого кабыл алынган адистикке ылайык дисциплина боюнча тапшырат.

38. Кандидаттык экзамендер Комиссиянын уруксаты боюнча бир жылда эки жолу (май-июнь, октябрь-ноябрь) сессия түрүндө кабыл алынат. Экзамендерди кабыл алууга бир ай калганда илимий мекемелер же жогорку окуу жайлары экзамендик комиссиянын курамы жөнүндө маалыматты жана изденүүчүлөрдүн тизмесин Комиссияга жиберет.

39. Диссертациялык ишти диссертациялык кеңешке койгон учурда атайын дисциплина боюнча кандидаттык экзамен сессиянын мөөнөтүнөн тышкары убакта алынып калышы мүмкүн.

40. Атайын дисциплина боюнча кандидаттык экзамендер коргоо боло турган жерде тапшырылат.

41. Чет өлкөлүк изденүүчүлөр үчүн (КМШ өлкөлөрүнүн жарандарынан башка) кандидаттык экзамендер чет тили катары кыргыз же орус тили боюнча белгиленет.

42. Эгер диссертация эки адистиктин кошулган чегинде аткарылган болсо, изденүүчү кандидаттык экзамендерди ар бир адистик боюнча өз-өзүнчө ар башка күндөрү тапшырат.

43. Атайын дисциплина боюнча кандидаттык экзамен эки бөлүктөн: типтүү программдан – тийиштүү тармактагы алдыңкы жогорку окуу жайлар жана илимий мекемелер тарабынан иштелип чыккан адистик боюнча минимум жана тийиштүү кафедра (бөлүм, сектор, лаборатория) тарабынан иштелип чыгуучу кошумча программа боюнча тапшырылат.

Кошумча программа ошол илимдин жаңы бөлүмдөрүн жана изденүүчүнүн илимий изилдөөлөрүнүн багыты менен байланышкан бөлүмдөрдү киргизиши, ошондой эле, илимдин ошол тармагындагы акыркы жетишкендиктерди жана жаңы адабияттарды эсепке алышы керек.

44. Илимдин тарыхы жана философиясы жана чет тили боюнча кандидаттык экзамендер Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдарында иштелип чыгуучу жана бекитилүүчү программалар боюнча тапшырылат.

45. Илимдин тарыхы жана философиясы боюнча кандидаттык экзамен тапшыруу өз алдынча философия кафедрасы бар жогорку окуу жайларында жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Философия институтунда жана философия кафедраларында, ошондой эле, философия боюнча аспирантурасы бар жана ал кафедранын курамында философия илимдери боюнча окумуштуулук даражасы бар эки окутуучу иштеген илимий мекемелерде (экзаменге философия илимдеринин доктору сөзсүз катышып отурушу керек жана ал үчтөн ашык эмес экзамендик комиссияга катышууга укуктуу) өткөрүлөт.

46. Диссертациялык ишти аткарууга зарыл болгон чет тили боюнча кандидаттык экзамен тапшыруу тиешелүү чет тилдеринин профили боюнча илимдин докторлору жана кандидаттары (экиден кем эмес) иштеген жогорку окуу жайларында жана илимий мекемелерде

(экзаменге филология илимдеринин доктору сөзсүз катышып отурушу керек жана ал үчтөн ашык эмес экзамендик комиссияга катышууга укуктуу) өткөрүлөт.

47. Чет тилдери боюнча адис адамдар ошол адистик боюнча аспирантурасы бар жогорку окуу жайларында жана илимий мекемелерде чет тили боюнча кандидаттык экзамен беришет.

48. Чет тилдери боюнча адистешпеген адамдар үчүн чет тили боюнча кандидаттык экзамендерди кабыл алуучу комиссиясынын курамына квалификациялуу адис-чет тилин окутуучулар, ошондой эле, аспиранттын адистиги боюнча кафедранын жана илимий мекеменин бөлүмдөрүнүн окумуштуулук даражалары бар жана тиешелүү чет тилинде эркин сүйлөй алган өкүлдөрү да комиссиянын курамына киргизилет.

49. Аспирантурасы бар жогорку окуу жайлар жана илимий мекемелер башка уюмдардын аспиранттарынан жана изденүүчүлөрүнөн кандидаттык экзамендерди ала алышат. Ар бир дисциплина боюнча кандидаттык экзамендерди кабыл алуу комиссиясы жогорку окуу жайлардын же илимий мекеменин жетекчисинин буйругу менен дайындалат. Анын курамында төрага (проректор же директордун орун басары), квалификациялуу илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлердин ичинен эки-үч мүчөлөрү болот.

50. Эгер, комиссиянын жыйынында кабыл алынып жаткан экзамендердин профили боюнча экиден кем эмес адис, анын ичинде илимдин бир доктору катышып отурса, ушул Жобонун 48-пунктунда көрсөтүлгөн учурлардан тышкары, кандидаттык экзамендерди алууга толук укуктуу.

51. Кандидаттык экзамендерди кабыл алып жаткан учурда ошол экзамен алынып жаткан уюмдун диссертацияларды коргоо боюнча тийиштүү кеңешинин мүчөлөрү, мекеменин ректору (директору), проректору (директорунун орун басары), Комиссиянын, ошол уюм баш ийген министрликтин, ведомствонун же башка мамлекеттик органдын өкүлдөрү катыша алышат.

52. Кандидаттык экзаменди тапшыргандыгы жөнүндө белгиленген формадагы күбөлүк берилет, ал эми акыркы экзаменди тапшырган жери боюнча мурунку кандидаттык экзамендерди бергендиги жөнүндөгү күбөлүгү бирдиктүү жаңы күбөлүккө алмаштырылат.

53. Жогорку окуу жайлардын ректорлоруна, илимий мекемелердин жетекчилерине жана алардын орун басарларына (проректорлорго, директордун орун басарларына) негизги иштеген жеринен кандидаттык экзамендерди тапшырууга уруксат берилбейт.

54. Кандидаттык экзамендерди өткөрүүнүн бекитилген тартиби бузулган учурда, Комиссия экзамендерди тапшыргандыгы жөнүндөгү документти кабыл албайт.

55. Кандидаттык экзамендер тапшырылган күндөн он жыл өткөнгө чейин жарактуу деп эсептелет.

4. Диссертациянын коюлушу жана корголушу

56. Изденүүчү диссертациялык ишин Комиссиянын чечими боюнча түзүлгөн диссертациялык кеңештин кайсынысына болсо да коюуга укугу бар. Бирок, диссертациянын адистиги диссертациялык кеңешке коргоо өткөрүү укугу берилген адистикке туура келиши керек.

57. Жогорку окуу жайлардын ректорлоруна жана проректорлоруна, уюмдардын жана мекемелердин жетекчилерине, орун басарларына алар жетектеген уюмдарда жана мекемелерде түзүлгөн диссертациялык кеңештерде диссертацияларын коргоого коюуга тыюу салынат.

58. Мамлекеттик бийлик органдарынын жетекчилери, орун басарлары, аппаратынын кызматкерлери жана мамлекеттик аттестация органдарынын, министрликтердин, ведомстволордун кызматкерлери өздөрү иштеп жаткан же ошол органга баш ийген уюмдардагы диссертациялык кеңештерге диссертацияларын коргоого коюуга уруксат берилбейт.

59. Кандидаттык кеңеште докторлук диссертацияларды коргоого уруксат берилбейт.

60. Диссертациялык кеңеш кандидаттык диссертацияны коргоо үчүн бардык зарыл документтер изденүүчү тарабынан берилген күндөн үч айдан кеч эмес, ал эми докторлук диссертацияны төрт айдан кеч эмес убакытта диссертацияны коргоого кабыл алат же болбосо талапкерге көрсөтүлгөн мөөнөттө диссертацияны коргоого алуудан баш тартуу жөнүндө жүйөлүү корутунду берет.

61. Диссертациялык кеңештин уруксаты менен кол жазма укугунда доктордук диссертация үчүн эки басма табакка чейин жана кандидаттык диссертация үчүн бир басма табак көлөмүндө диссертация кайсы тилде жазылса, ошол тилде автореферат чыгарылышы керек. Гуманитардык илимдер жаатындагы доктордук жана кандидаттык диссертациялар боюнча авторефераттын көлөмү 2,5 жана 1,5 басма табакка чейин көбөйтүлүшү мүмкүн.

62. Диссертацияны коргоого кабыл алгандан жана диссертациялык кеңештин диссертациянын авторефератын чыгарууга берген уруксатын алгандан кийин, диссертациянын коргоо датасы жөнүндө жарыя Комиссиянын сайтына жайгаштырылат.

63. Мамлекеттик тилде жазылган диссертациялардын илимий жетишкендиктерин үгүттөө жана тышкы экспертиза жүргүзүү мүмкүнчүлүктөрү үчүн автореферат орус тилинде да басылышы керек. Бул талап кыргыз тил илими, кыргыз адабият таануу, кыргыз тили жана адабиятын окутуунун методикасы боюнча диссертациялардын авторефераттарына колдонулбайт.

64. Авторефератта диссертациянын негизги идеялары жана жыйынтыктары жазылышы, жүргүзгөн изилдөөлөрүнө автордун кошкон салымы, жаңылыгынын даражасы жана изилдөөнүн жыйынтыктарынын практикалык баалуулугу көрсөтүлүшү керек. Диссертациянын темасы боюнча гана жарык көргөн иштеринин тизмеси келтирилет. Диссертациянын авторефераты типографиялык ыкма менен диссертациялык кеңеш тарабынан аныкталуучу сан боюнча басылат.

65. Авторефераттагы резюме (аннотация) мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде берилет. Резюменин тексти кыскача түрдө изилдөөнүн объектисин, иштин максатын, изилдөөнүн методун, алынган жыйынтыктарды жана алардын жаңылыгын, пайдалануунун даражасын же пайдалануу боюнча сунуштарды, колдонуу тармагын чагылдырышы керек. Резюменин көлөмү бир беттен ашпашы керек жана ал авторефераттын көлөмүнө кирбейт.

66. Автореферат диссертациялык кеңештин чечими боюнча диссертациялык кеңештин мүчөлөрүнө, сөзсүз жана кошумча жибериле турган мекемелердин тизмесине кирген жана кызыкдар уюмдарга, адистерге диссертацияны коргоого чейин бир айдан кеч калтырылбай жөнөтүлөт.

67. Коргоого кабыл алынган диссертациянын бир нускасы жана авторефераттын эки нускасы диссертациялык кеңеш түзүлгөн уюмдун китепканасына коргоого чейин бир айдан кеч эмес убакта берилип, ал жерде кол жазма укугунда сакталат.

68. Диссертациялык кеңештер диссертациялык ишке илимдин тийиштүү тармактарындагы компетенттүү окумуштуулардын ичинен, алардын жазуу жүзүндөгү макулдугу менен расмий оппоненттерди дайындайт. Расмий оппоненттер башка мамлекеттердин окумуштууларынан да дайындалышы мүмкүн.

69. Докторлук диссертацияга илимдин доктору даражасы бар үч расмий оппонент дайындалат, бирок алардын бирөө гана диссертацияны коргоого кабыл алган диссертациялык кеңештин мүчөсү болушу мүмкүн.

70. Кандидаттык диссертацияга эки расмий оппонент дайындалат, алардын бирөө илимдин доктору, ал эми экинчиси илимдин доктору же кандидаты болушу керек жана расмий оппоненттердин бирөө гана диссертацияны коргоого кабыл алган диссертациялык кеңештин мүчөсү болушу мүмкүн.

Эки адистиктин кошулушунда аткарылган диссертациялар жакталган учурда расмий оппоненттер эки адистик боюнча дайындалат.

Диссертациялык кеңеш түзүлгөн мекеме оппоненттердин эмгек акысын Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 27-январындагы № 30 «Бюджеттик каржылоодогу мекемелерде, уюмдарда жана ишканаларда окуу сабактарын өткөрүүгө тартылган кызматкерлердин эмгек акысын төлөөнүн шарттарын жана эмгек акыны саатына төлөөнүн ставкаларын бекитүү жөнүндө» токтомуна ылайык төлөп берет.

71. Комиссиянын, президиумдун, эксперттик кеңештердин мүчөлөрү жана Комиссиянын аппаратынын кызматкерлери, диссертацияны коргоого кабыл алган диссертациялык кеңештин төрагасы, төраганын орун басары жана окумуштуу катчысы, изденүүчүнүн илимий жетекчилери (кеңешчилери), диссертациянын темасы боюнча жарык көргөн иштер боюнча изденүүчүнүн авторлоштору, бир жетекчинин же кеңешчинин жетекчилиги менен диссертациялык иш жазган адистер да расмий оппонент боло алышпайт.

72. Диссертация аткарылган жана изденүүчү же илимий жетекчиси иштеген жогорку окуу жайлардын ректорлору жана проректорлору, мекемелердин жана уюмдардын жетекчилери, алардын орун басарлары, кафедранын, лабораториялардын, секторлордун, мекеменин бөлүмдөрүнүн жетекчилери жана кызматкерлери, ошондой эле изденүүчү заказчы же аткаруучу (бирге аткаруучу) болуп, илимий изилдөө иштер жүргүзүп жаткан жерден да оппонент алууга болбойт. Расмий оппоненттер ар башка уюмдардын кызматкерлери болушу керек.

73. Расмий оппонент диссертацияны жана диссертациянын темасы боюнча жарыяланган иштерди иликтөөнүн негизинде диссертациялык кеңешке жазуу түрүндө квалификациялуу пикир берет. Анда тандалып алынган теманын актуалдуулугу, диссертацияда берилген илимий жоболордун, жыйынтыктардын жана сунуштардын негизделиш даражасы, алардын тууралыгы жана жаңылыгы, илимий жана практикалык маанилүүлүгү, ошондой эле, диссертациянын ушул Жободо белгиленген критерийлерге ылайык келе тургандыгы жөнүндө корутунду берилет.

74. Расмий оппонент өзү даярдаган пикиринин калыстыгы жана сапаты, ошондой эле, аны диссертациялык кеңеш тарабынан белгиленген берүү мөөнөтүн сактагандыгы үчүн жооп берет. Диссертациялык кеңеш расмий оппонентке Жобонун талаптарына ылайык келбеген пикирди кайра иштөө үчүн берүүгө укуктуу. Расмий оппоненттердин пикирлеринин көчүрмөлөрү диссертацияны коргоого чейин 10 календарлык күн мурун талапкердин колуна берилет.

75. Диссертациялык кеңештер диссертациялар боюнча жетектөөчү (оппоненттик кылуучу) уюмдарды (илимий, илимий-изилдөө, илимий-өндүрүштүк, өндүрүштүк уюмдар, жогорку окуу жайлары), анын ичинде республикадан тышкары турган, тийиштүү илимдин же экономиканын, укуктун ж.б. тармагында өзүнүн ири жетишкендиктери менен белгилүү болгон, диссертациянын илимий жана практикалык баалуулугун калыс аныктай ала турган уюмдарды дайындашат. Жетектөөчү уюмдун кызматкерлерин расмий оппонент боло алышпайт.

76. Жетектөөчү уюм катары сунуш кылынган уюмдардын тизмеси Комиссия тарабынан белгиленет жана анын расмий сайтына жайгаштырылат.

77. Жетектөөчү уюмдун пикиринде диссертациянын автору тарабынан алынган жыйынтыктардын илим жана өндүрүш үчүн маанилүүлүгү чагылдырылат. Прикладдык мүнөздөгү иштер жөнүндөгү пикирде да, диссертациянын жыйынтыктарын жана натыйжаларын пайдалануу боюнча конкреттүү сунуштар камтылышы керек.

Диссертациялык кеңеш белгиленген талаптарга жооп бербеген пикирин жетектөөчү уюмга кайтарып берүүгө укуктуу.

78. Жетектөөчү уюмдун пикири адистердин кеңири катышуусунда талкууланып, анын жетекчиси же жетекчисинин орун басары тарабынан бекитилет. Жетектөөчү уюмдун пикиринин көчүрмөсү изденүүчүгө диссертацияны коргоого 10 календардык күн калганга чейин берилет.

79. Жетектөөчү уюмдун же расмий оппоненттердин бир терс пикири болгон учурда изденүүчүнүн каалоосу боюнча диссертациялык кеңеш диссертациянын коргоосун дайындашы мүмкүн.

80. Жетектөөчү уюмдун же расмий оппоненттердин эки пикири тең терс болгон учурда диссертациялык кеңеш диссертациянын коргоосун дайындай албайт.

81. Диссертацияны кароодон алып салуу жөнүндө чечим кабыл алган Диссертациялык кеңеш бир айдын ичинде Комиссияга кабарлоого милдеттүү.

82. Диссертациялык кеңештин жыйынына эгер, анын ишине курамга киргендердин үчтөн экиси катышып отурса укуктуу деп эсептелет. Окумуштуу катчы илимдин кандидаты болсо, ал илимдин докторунун окумуштуулук даражасын берүү боюнча маселеге добуш берүүгө катышууга укугу жок.

83. Докторлук диссертацияны коргоодо жыйынга каралуучу диссертациянын шифры боюнча илимдин жок дегенде үч доктору, ал эми кандидаттык диссертацияны коргоодо экиден кем эмес илимдин доктору коргоого коюлган диссертацияларды квалификациялуу талкуулоо үчүн сөзсүз катышуусу керек.

84. Илимдин докторунун же кандидатынын окумуштуулук даражасын берүү маселеси боюнча диссертациялык кеңештин чечими эгер, жыйынга катышкан жана добуш берүүгө укуктуу кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экиси ал үчүн добуш берген болсо оң чечилди деп эсептелет.

85. Диссертациянын эл алдында корголушу илимий дискуссия мүнөзүндө жана жогорку талап коюучулуктун, принциптүүлүктүн жана илимий этиканы сактоонун шартында өтүшү керек, ошол эле учурда диссертацияда берилген бардык жыйынтыктардын, илимий жана практикалык мүнөздөгү сунуштардын чындыгы жана негиздүүлүгү кенен-кесири талдоого алынышы керек.

86. «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тил жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесине ылайык диссертациянын корголушу мамлекеттик же расмий тилде өткөрүлүшү мүмкүн.

87. Расмий оппоненттер диссертациянын коргоосуна катышууга милдеттүү. Диссертацияга оң пикир берген расмий оппоненттердин бирөөсүнүн гана жүйөлүү себеби боюнча (иш сапарына кетсе, ден соолугуна байланыштуу, үй-бүлөлүк шарттар боюнча) диссертациянын коргоосуна катышпай калышына өзгөчө тартипте уруксат берилет. Бул учурда диссертациялык кеңештин жыйынында ошол катышпай турган оппоненттин пикири толугу менен окулуп берилет.

88. Расмий оппоненттердин экөө тең, же болбосо диссертацияга терс пикир берген расмий оппонент келбей калган учурда диссертациянын коргоосу өткөрүлбөйт.

89. Диссертациянын коргоосу бүткөндөн кийин диссертациялык кеңеш окумуштуулук даража берүү жөнүндөгү маселе боюнча жашыруун добуш берүүнү өткөрөт. Калган жол-жоболор Диссертациялык кеңеш жөнүндө жобого ылайык өткөрүлөт.

90. Корутундуда изденүүчүнүн жеке өзү тарабынан алынган эң орчундуу илимий жыйынтыктары, алардын тууралыгына жана жаңылыгына берилген баа, алардын теория жана практика үчүн мааниси, диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктарын пайдалануу жөнүндө сунуштар чагылдырылат жана аткарылган иштин квалификациялык белгилери көрсөтүлөт.

Мында диссертациянын квалификациялык белгилери ушул Жобонун 9, 10-пункттарында келтирилген формулировкаларга так ылайык келтирилиши керек.

Корутундунун көчүрмөсү изденүүчүгө анын өтүнүчү боюнча бир айлык мөөнөттө берилет.

91. Коргоонун жыйынтыктары боюнча чечим оң чыккан учурда, диссертациялык кеңеш коргоо өткөндөн кийин бир айдын ичинде Комиссияга изденүүчүнүн аттестациялык делосун, диссертациясынын жана авторефератынын (электрондук версиясы менен) нускаларын жиберет. Окумуштуулук даражаны ыйгаруу боюнча аттестациялык делонун экинчи нускасы жана изденүүчүнүн диссертациясы диссертациялык кеңеш түзүлгөн мекемеде 5 жыл сакталат.

92. Изденүүчүнүн аттестациялык делосун тариздөө Комиссия белгилеген тартипте жүргүзүлөт.

93. Диссертациянын коргоосунун жыйынтыгы боюнча терс чечим чыгарылган учурда изденүүчүгө диссертациялык кеңеш тарабынан документтерин кайра берүүнүн тартиби жана Комиссияга жиберилүүчү документтердин тизмеси Диссертациялык кеңеш жөнүндөгү жобо менен аныкталат.

94. Коргоонун жыйынтыгы боюнча диссертациялык кеңеш же Комиссиянын президиуму тарабынан терс чечим чыгарылган диссертация бир жылдан кийин гана кайрадан иштелип чыккан түрдө кайталап коргоого коюлушу мүмкүн. Кайрадан коргоого Комиссиянын уруксаты талап кылынбайт. Кайрадан коргоодо расмий оппоненттердин курамы толугу менен алмаштырылат да, жаңы жетектөөчү уюм дайындалат.

5. Диссертациялардын Комиссияда каралышы

95. Диссертациялык кеңештердин ишине жана диссертациялардын ушул Жобо менен аныкталган критерийлерге туура келишин контролдоо, ошондой эле, Комиссиянын президиумуна сунуштарды даярдоо Комиссиянын эксперттик кеңештери жана аттестациялык бөлүмдөрү тарабынан ишке ашырылат. Эксперттик кеңештердин иш тартиби Эксперттик кеңеш жөнүндөгү жобо менен аныкталат.

96. Диссертациялык кеңеш диссертация боюнча өзүнүн корутундусунун сапаты жана калыстыгы үчүн жооп берет. Эгер диссертациялык кеңештин корутундусу жетишерлик деңгээлде аргументтелбесе, эксперттик кеңештин сунушу боюнча Комиссия аны толуктап иштеп чыгыш үчүн диссертациялык кеңешке кайтарып берет. Диссертацияны кайрадан караган кезде изденүүчүнүн диссертациялык кеңештин жыйынына катышуусу милдеттүү эмес.

97. Диссертациянын экспертизасы диссертациялык кеңеш тарабынан сапатсыз жүргүзүлгөндүгү эксперттик кеңеш тарабынан аныкталса, Комиссия ошол эксперттик кеңештин сунушу боюнча диссертацияны аттестациялык делосу менен бирге ушул Жобо менен аныкталган критерийлерге анын туура келиши жөнүндө кошумча корутунду (жамааттык рецензия) алыш үчүн диссертациянын профили боюнча башка диссертациялык кеңешке же иштин ошол чөйрөсүндө компетенттүү көз карандысыз уюмга, ИИИлерге же лабораторияларга жибере алат.

98. Кошумча корутундуга (жамааттык рецензияга) жиберилген диссертацияны кароо учурунда диссертациялык кеңештин жыйынын өткөрүү жол-жобосу Диссертациялык кеңеш жөнүндөгү жобо менен аныкталат.

99. Зарыл учурда эксперттик кеңеш өзүнүн жыйынына изденүүчүлөрдү, диссертациянын коргоосу өткөрүлгөн же диссертациялык кеңештин кошумча корутундусу даярдалган диссертациялык кеңештин жетекчилерин, расмий оппоненттерин, илимий жетекчилерин жана илимий кеңешчилерин, жетектөөчү уюмдардын өкүлдөрүн, ошондой эле кошумча корутунду (жамааттык рецензия) даярдалган башка диссертациялык кеңештин өкүлдөрүн же адистерин чакырат. Эгер изденүүчү себепсиз келбей калса, эксперттик кеңеш диссертацияны анын катышуусуз эле карай берет.

100. Комиссиянын эксперттик кеңешинин жана диссертациялык кеңештин пикирлеринин ортосунда ажырым чыгып калса, чечимди Комиссиянын президиуму кабыл алат.

101. Изденүүчү эксперттик кеңештин терс корутундусу менен таанышууга акысы бар, анын көчүрмөсү изденүүчүгө анын өтүнүчү боюнча жазуу жүзүндө Комиссиянын президиумунун чечими чыккандан кийин бир айдын ичинде берилет.

102. Илимдин доктору окумуштуулук даражасын берүү боюнча диссертацияларды жана аттестациялык делолорду Комиссияда кароонун мөөнөтү 6 ай, ал эми илимдин кандидатынын окумуштуулук даражасын берүү боюнча диссертацияларды жана аттестациялык делолорду кароонун мөөнөтү - 4 ай.

103. Экспертиза өткөрүү үчүн узагыраак мөөнөт талап кылынган өзгөчө жагдай түзүлүп калган кезде (диссертацияны кошумча корутундуга, тышкы экспертизага жиберүү, келип түшкөн

даттанууларды, апелляцияларды кароо үчүн комиссия түзүү зарылдыгы жаралган учурда) мөөнөттү узартуу жөнүндөгү маселе Комиссиянын президиуму тарабынан чечилет.

104. Диссертацияларды жана авторефераттарды Комиссияда кароо процессинде табылган кемчиликтерди оңдоого жол берилбейт.

105. Изденүүчү диссертациясын кароонун кайсы этабында болсо да: диссертациялык кеңеште – жашырын добуштун башталышына чейин, ал эми Комиссияда – изденүүчү тарабынан бирөөнүн материалын авторуна шилтемесиз жана алган булактарын көрсөтпөгөндүгү диссертациялык кеңеш же Комиссия тарабынан аныкталган кезден башка учурларда, президиум тарабынан окумуштуулук даражаны берүү жөнүндө маселе боюнча чечим кабыл алынганга чейин алдырып таштоого укугу бар.

106. Изденүүчүнүн жазган арызы боюнча диссертацияны коргоодон алып таштоо жөнүндөгү диссертациялык кеңештин же Комиссиянын чечими акыркы чечим болуп эсептелет. Диссертацияны кароодон алып салгандан кийин, ал кайрадан коргоого жаңы иш катары жалпы негизде бир жылдан кийин гана коюлушу мүмкүн.

107. Диссертацияны коргоонун жол-жобосу бузулган учурда, Комиссия диссертациялык кеңештин төрагасына (төраганын орун басарына), окумуштуу катчысына карата административдик чараларды колдонот жана диссертацияны кайрадан коргоого жиберет, кайтарылган диссертация Комиссиянын президиумунун чечими кабыл алынган мөөнөттөн 3 айдан эрте эмес убакытта корголушу мүмкүн.

108. Окумуштуулук даража берилген изденүүчүлөрдүн диссертациялары жана авторефератынын бир нускасы дайыма сакталып туруш үчүн Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасына жиберилет.

6. Аттестациялык документтерди нострификациялоо жана илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлерди кайрадан аттестациялоо

109. Кыргыз Республикасы менен окумуштуулук даражаларды таануу жана алардын эквиваленттүүлүгү жөнүндө келишим (макулдашуу) түзгөн мамлекеттерде берилген окумуштуулук даражаларды берүү жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү документтерди

нострификациялоо (теңештирүү) жөнүндөгү чечим изденүүчүнүн арызы же изденүүчү иштеген уюмдун өтүнүч каты боюнча Комиссиянын президиуму тарабынан кабыл алынат.

110. Кыргыз Республикасы менен окумуштуулук даражаларды таануу жана алардын эквиваленттүүлүгү жөнүндөгү келишим (макулдашуу) түзбөгөн мамлекеттерде берилген окумуштуулук даражалары бар Кыргыз Республикасынын жарандарынын окумуштуулук даражаларын таануу жана эквиваленттүүлүгүн аныктоо/кайрадан аттестациядан өткөрүү жөнүндөгү чечим изденүүчү иштеген уюмдун өтүнүчү боюнча Комиссиянын президиуму тарабынан жүргүзүлөт.

111. Чет мамлекеттерде берилген философиянын доктору (PhD) академиялык даражалар Кыргыз Республикасынын аймагында илимдин тиешелүү тармагы боюнча илимдин кандидаты окумуштуулук даражасына диссертацияны экспертизадан өткөргөндөн кийин жана дипломдорун Кыргыз Республикасы катышуучу болуп эсептелген, күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 12-январындагы № 16 «Чет мамлекеттерде берилген философиянын доктору (PhD) академиялык даражаларынын дипломдорун Кыргыз Республикасында нострификациялоо жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» токтомунда аныкталган тартипте кайрадан аттестациядан өткөргөндөн кийин эквиваленттүү деп табылат.

112. Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасына эквиваленттүү деп табуу үчүн Комиссияга берилген философиянын докторунун (PhD) диссертациясы плагиаттын бар же жок экендигин аныктоо үчүн «Антиплагиат» компьютердик программасы боюнча текшерүүдөн өткөрүлөт. Плагиат жок болсо, же көчүрүп алуунун пайыздык көрсөткүчү өтө минималдуу болгон учурда, Комиссия диссертацияны эксперттик кеңеште андан ары кароо жол-жобосунан өткөрүү үчүн уруксат берет.

Көчүрүп алынган материалдын көрсөткүчү Комиссия тарабынан уруксат берилген чектен ашып кеткен учурда, диссертация изденүүчүгө кайтарылып берилет жана ага диссертациялык ишиндеги кемчиликтерди түзөтүү иштерин жүргүзүү мүмкүнчүлүгү берилет. Диссертацияны Комиссиянын эксперттик кеңешинде андан ары кароо жол-жобосун өткөрүү үчүн акыркы уруксат «Антиплагиат» системасы боюнча кайрадан текшерилгенден соң берилет.

113. Чет мамлекеттерде берилген философиянын доктору (PhD) академиялык даражалары жөнүндөгү квалификациялык документтер нострификациялоо жол-жобосунан өткөрүлөт жана изденүүчүгө мамлекеттик үлгүдөгү философиянын доктору (PhD) диплому берилет, бул диплом алардын ээлерине Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Кыргыз Республикасынын аймагында кесиптик ишин жүргүзүүгө укук берет.

114. Башка мамлекеттерде берилген окумуштуулук даражалар жөнүндөгү дипломдорду, ошондой эле философиянын доктору (PhD) академиялык даражаларын нострификациялоо жана кайрадан аттестациялоо үчүн изденүүчү ушул Жобонун 2-тиркемесинде көрсөтүлгөн документтердин тизмесин Комиссияга жөнөтөт.

7. Дипломдорду тариздөө жана берүү

115. Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы жөнүндө жобого ылайык Комиссия белгиленген тартипте илимдин докторунун жана кандидатынын дипломун тариздейт жана берет.

116. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 12-январындагы № 16 токтому менен бекитилген чет мамлекеттерде берилген философиянын доктору (PhD) академиялык даражаларынын дипломдорун Кыргыз Республикасында нострификациялоо жөнүндө жобого ылайык Комиссия белгиленген тартипте тиешелүү илимдин тармагы боюнча илимдин кандидатынын дипломун тариздейт жана берет.

117. Дипломун таануу жана нострификациялоо жөнүндө философиянын доктору (PhD) өтүнүч кат менен кайрылганда, Комиссия изденүүчүгө тиешелүү илимдин тармагы боюнча мамлекеттик үлгүдөгү философиянын доктору (PhD) дипломун берет.

118. Окумуштуулук даражаны берүү жөнүндө чечим Комиссиянын президиумунун чечими кабыл алынган күндөн баштап күчүнө кирет.

119. Комиссия тарабынан берилген дипломдорун жоготуп жиберген адамдарга, жаңы катар номер коюлган алардын дубликаттары берилиши мүмкүн.

120. Фамилиясы, аты же атасынын аты өзгөрүлгөн учурда дипломдор жаңыга алмаштырылбайт, бул учурда алардын дубликаттары мурун берилген дипломдорго толук ылайык келгендей кылып берилет.

8. Окумуштуулук даражалардан ажыратуу (калыбына келтирүү)

121. Окумуштуулук даражалардан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндөгү маселени кароо жол-жобосу ушул Жободо белгиленет.

122. Окумуштуулук даражалар белгиленген тартипти бузуу менен же жаңылыш берилип калган учурда бул даражалардан Комиссиянын президиуму тарабынан диссертация корголгон диссертациялык кеңештердин өтүнүч катынын негизинде ажыратылышы мүмкүн.

123. Окумуштуулук даражаларынан ажыратылган адамдарга мурун өзү коргоого чыккан диссертациялык кеңештердин өтүнүч каты боюнча окумуштуулук даражалардан ажыратылган болсо да, кийин кайра ошол кеңештердин өтүнүч катынын негизинде жетишээрлик негиз болгондо президиум тарабынан калыбына келтирилиши мүмкүн.

124. Көрсөтүлгөн диссертациялык кеңештер ишин токтоткон кезде, окумуштуулук даражадан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндө өтүнүчтү козгоо боюнча маселе Комиссиянын тапшыруусу боюнча башка диссертациялык кеңештер тарабынан каралат.

125. Окумуштуулук даражадан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндөгү маселе каралып жаткан диссертациялык кеңештин жыйыны, анын ишине кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экиси катышкан учурда укуктуу деп эсептелет.

126. Окумуштуулук даражадан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндө диссертациялык кеңештин чечими, эгер жашырын добуш берүүнүн жыйынтыгында ал үчүн жыйынга катышкан кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экиси добуш берсе, кабыл алынды деп эсептелет.

127. Окумуштуулук даражаны берүүнүн (ажыратуунун) негиздүүлүгү жөнүндө маселелер он жылдан ашып кетсе, Комиссия тарабынан каралбайт.

9. Комиссиянын президиумунун чечимине Апелляцияларды кароо тартиби

128. Окумуштуулук даражаларды берүү жана ажыратуу (калыбына келтирүү) жана илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлерди кайрадан аттестациялоо маселеси боюнча Комиссиянын президиумунун чечимине болгон апелляция изденүүчү, уюмдар жана башка адамдар тарабынан Комиссияга берилет.

129. Окумуштуулук даражаны берүү жана ажыратуу (калыбына келтирүү) жана илимий жана илимий-педагогикалык кызматкерлерди кайрадан аттестациялоо маселеси боюнча Комиссиянын президиумунун чечимине болгон апелляция чечим чыгарылган күндөн тартып эки айдан кеч эмес убакытта берилиши мүмкүн.

130. Комиссиянын президиумунун чечимдерине болгон апелляцияны кароо мөөнөтү докторлук диссертация боюнча 6 ай, кандидаттык диссертация боюнча 4 айды түзөт.

131. Комиссиянын президиумунун чечимине болгон апелляция эксперттик кеңештердин жана илимдин тийиштүү тармактары боюнча адистердин корутундусун эсепке алуу менен Комиссия тарабынан каралат.

132. Апелляцияны кароо үчүн Комиссиянын жетекчилигинин чечими боюнча апелляциялык комиссия түзүлөт.

Апелляциялык комиссиянын курамына Комиссиянын президиумунун мүчөлөрү, каралып жаткан диссертациянын профили боюнча эксперттик кеңештин мүчөлөрү, ошондой эле Комиссиянын төрагасынын орун басары – башкы окумуштуу катчы жана тиешелүү аттестациялык бөлүмдүн жетекчиси киргизилет.

133. Апелляциялык комиссия апелляция диссертацияны авторефераты менен кошо тышкы пикир алууга КМШ өлкөлөрүнүн жогорку (улуттук) аттестациялык комиссияларына же диссертациянын профили боюнча Кыргызстандан тышкаркы алдыңкы илимий мекемелерге жиберет. Кыргыз тил илими, кыргыз адабиятын таануу, кыргыз тилинин жана адабиятынын методикасы жаатында аткарылган диссертациялар Кыргыз Республикасынын профилдик мекемелерине жөнөтүлөт.

134. Тышкы эксперттен же илимий уюмдун пикирин алган учурда, апелляциялык комиссия 10 күндүк мөөнөт ичинде өзүнүн жыйынында каралып жаткан диссертация боюнча чечим чыгарат.

135. Апелляциялык комиссиянын жыйынынын протоколу Комиссиянын төрагасы тарабынан бекитилип жана Комиссиянын президиумуна кайрадан кароого берилет.

136. Апелляция маселеси боюнча Комиссиянын президиумунун чечими акыркы чечим болуп саналат.

**Илимий жетекчиликке уруксат алуу үчүн илимдин
кандидаттары берүүчү документтердин тизмеси**

1. Документтердин тизмеси.
2. Уюмдун өтүнүч каты.
3. Жогорку окуу жайдын (илимий мекеменин) окумуштуулар кеңешинин жыйынынын илимдин кандидатына илимий жетекчилик кылууга уруксат алууга көрсөтүү жөнүндөгү протокол.
4. Иштеген жери боюнча күбөлөндүрүлгөн, сүрөтү менен кадрларды эсепке алуу боюнча өздүк баракчасы (1 нуска).
5. Жогорку билими, окумуштуулук даражасы, окумуштуулук наамы жөнүндө дипломдордун нотариалдык жактан күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрү (1 нуска).
6. Изденүүчүнүн колу коюлган жана иштеген жери боюнча күбөлөндүрүлгөн илимий эмгектеринин тизмеси (1 нуска).
7. Иштеген жеринен мүнөздөмө.

**Кайрадан аттестациялоо үчүн Жогорку аттестациялык
комиссияга берилүүчү документтердин тизмеси**

1. Документтердин тизмеси.
2. Уюмдун өтүнүч каты.
3. Иштеген жери боюнча күбөлөндүрүлгөн сүрөтү менен кадрларды эсепке алуу боюнча өздүк баракчасы (1 нуска).
4. Жогорку билими, окумуштуулук даражасы жөнүндө дипломдордун же окумуштуулук наамы жөнүндө аттестаттын нотариалдык жактан күбөлөндүрүлгөн көчүрмөсү (1 нуска).
5. Изденүүчүнүн колу коюлган жана иштеген жери боюнча күбөлөндүрүлгөн илимий эмгектеринин тизмеси (1 нуска).
6. Диссертация жана анын электрондук версиясы.
7. Диссертациянын авторефераты (3 нуска) жана анын электрондук версиясы.
8. Диссертациянын авторефератынын мамлекеттик, расмий жана англис тилдериндеги аннотациясы (1ден нуска).
9. Паспортузун көчүрмөсү.

Окумуштуулук наамдарды ыйгаруу тартиби жөнүндө жобо

1. Жалпы жоболор

1. Ушул Жобо профессордун, доценттин жана улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамдарын ыйгаруунун тартибин аныктайт.

2. Профессордун жана доценттин окумуштуулук наамдары Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы (мындан ары Комиссия) тарабынан мамлекеттик аккредитациясы, аттестациясы бар жогорку окуу жайларда же квалификацияны жогорулатуу институттарында педагогикалык иш жүргүзгөн, педагогикалык устаттыкка ээ болгон, терең кесиптик билими жана илимий жетишкендиктери бар, илимий-педагогикалык кызматкерлерге ошол мекемелердин окумуштуулар кеңештери берген өтүнүч каттын жана документтердин негизинде ыйгарылат.

3. Профессордун жана улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамдары Комиссия тарабынан мамлекеттик аккредитациясы, аттестациясы бар илимий мекемелердин, жогорку окуу жайлардын жана квалификацияны жогорулатуу институттарынын илимий бөлүмдөрүнүн кызматкерлерине ушул мекемелердин окумуштуулар кеңештери берген өтүнүч каттарынын жана документтеринин негизинде ыйгарылат.

4. Профессордун, доценттин жана улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамдары жогорку окуу жайларында же квалификацияны жогорулатуучу институттарда, илимий мекемелерде айкалыштырып (совместитель) иштеп жатышкан адамдарга, алар ушул Жобонун талаптарына ылайык келген учурларында ыйгарылат.

5. Окумуштуулук наам ыйгарылган адамдарга бирдиктүү мамлекеттик үлгүдөгү тийиштүү аттестат берилет.

2. Профессордун окумуштуулук наамын ыйгаруу

6. Профессор – бул жогорку окуу жайдын окутуучусунун же илимий-изилдөө институтунун илимий кызматкеринин окумуштуулук наамы, ал компетенттүүлүктүн жогорку деңгээлиндеги жана илимдин же искусствонун белгилүү бир тармагында жогорку квалификациялуу адис деп эсептелген адамга ушул Жободогу талаптарды аткаруунун негизинде ыйгарылат.

7. Профессордун окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларда профессордун, кафедра башчысынын, факультеттин деканынын, филиалдын, институттун жетекчисинин, жогорку окуу жайынын же квалификацияны жогорулатуу институтунун ректорунун, проректорунун кызмат ордунда иштеп жаткан илимдин докторлоруна, эгер алардын жарык көргөн окуу-методикалык жана илимий иштери болсо, лекциялардын курсун жогорку кесиптик деңгээлде окушса, ошондой эле аттестациялык документтерин берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат орундарында 2 окуу жылынан кем эмес мезгил ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) жогорку окуу жайларында же квалификацияны жогорулатуу институттарында 10 жылдан кем эмес илимий-педагогикалык стажы болсо;

в) рецензиялануучу илимий басылмаларда 10дон кем эмес жарык көргөн иштердин, анын ичинде докторлук диссертациясын коргогондон кийин жарык көргөн 5 окуу-методикалык иштердин автору (авторлошу) болсо;

г) илимий жетекчи же илимий кеңешчи катары окумуштуулук даражалар берилген 2ден кем эмес окуучуларын даярдашса;

д) доценттин же улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамы бар болгон учурда ыйгарылышы мүмкүн.

8. Профессордун окумуштуулук наамы, өзгөчө тартипте, профессордун, кафедра башчысынын, факультеттин деканынын, филиалдын же институттун жетекчисинин, жогорку окуу жайынын же квалификацияны жогорулатуу мекемесинин ректорунун, проректорунун кызмат ордунда иштеп жатышкан илимдин кандидаттарына, эгер алардын жарыяланган окуу-методикалык жана

илимий иштери болсо, жогорку кесиптик деңгээлде лекциялардын курсун окуп жатышса, ошондой эле аттестациялык документтерин берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат ордунда 3 окуу жылынан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) 15 жылдан кем эмес илимий-педагогикалык стажы болуп, анын 10дон кем эмеси жогорку окуу жайларында педагогикалык иште өткөн болсо;

в) доценттин же улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамы бар болсо;

г) рецензиялануучу илимий басылмаларда жарык көргөн 20дан кем эмес илимий иштердин автору (авторлошу) болушса;

д) Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим жаатындагы толук ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жогорку окуу жайлары, квалификацияны жогорулатуу институттары үчүн сунуш кылынган 10 басма табак көлөмдөгү, жалпы тиражы 500 нускадан кем эмес, педагогикалык иште колдонулуучу окуу китептердин автору болушса;

е) илимий жетекчи катары окумуштуулук даража берилген 3төн кем эмес окуучуларды даярдаган учурда ыйгарылышы мүмкүн.

9. Профессордун окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларында профессордун, кафедра башчысынын, декандын, проректордун, ректордун, филиалдын жетекчисинин кызмат ордунда иштеп жатышкан искусство кызматкерлерине, эгер алар лекциялардын курсун окуп жатышса же жогорку кесиптик деңгээлде сабак беришсе, ошондой эле аттестациялык документтерин берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат орундарында 3 окуу жылдан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) жогорку окуу жайлардагы чыгармачыл-педагогикалык иш стажы 10 жылдан кем болбосо;

в) тиешелүү жогорку билими болсо;

г) профессорлук окумуштуулук наамга көрсөтүлгөнгө чейин 5 жыл мурун алган доценттик окумуштуулук наамы бар болсо;

д) Кыргыз Республикасынын, мурунку СССРдин же болбосо мурунку союздук республикалардын (эл артистинин, эл сүрөтчүсүнүн,

эл архитекторунун, искусствого эмгек сиңирген ишмеринин, эмгек сиңирген артистинин, эмгек сиңирген сүрөтчүсүнүн, эмгек сиңирген архитекторунун) ардак наамдары бар болсо;

е) эл аралык көргөзмө, конкурс, фестиваль, кароолордун, сыйлыктардын лауреаттары (дипломанттары) болгон 2ден кем эмес окуучуларын даярдашса;

ж) 10дон кем эмес илимий, окуу-методикалык же чыгармачыл иштердин автору (авторлошу) болгон учурларда ыйгарылышы мүмкүн.

10. Профессордун окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларында профессордун, кафедра башчысынын, декандын, проректордун, ректордун, филиалдын жетекчисинин, окуу жайына караштуу спорттук мектептин жетекчиси кызмат ордунда иштеп жатышкан дене тарбия жана спорт адистерине, эгер алардын жарык көргөн окуу-методикалык жана илимий иштери болсо, лекциялардын курсун окушса, жогорку кесиптик деңгээлде сабактарды беришсе, ошондой эле аттестациялык документтерди берген учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат ордунда 3 окуу жылдан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) жогорку окуу жайларында 15 жылдан кем эмес иштеген илимий-педагогикалык стажы, анын ичинде жогорку окуу жайларында же квалификацияны жогорулатуу институттарында 10 жылдан кем эмес педагогикалык иште болсо;

в) тиешелүү жогорку билими болсо;

г) профессорлук окумуштуулук наамга көрсөтүлгөнгө чейин 5 жыл мурун алган доценттик окумуштуулук наамы бар болсо;

д) Кыргыз Республикасынын, мурунку СССРдин же мурунку союздук республикалардын «Эмгек сиңирген машыктыруучу», «Спортко эмгек сиңирген чебер» спорттук наамдарына же «Дене тарбия жана спортко эмгек сиңирген ишмер» деген ардактуу наамына ээ, спорт жаатында жана машыктыруучулук иште жеке көрүнүктүү жетишкендиктери болсо;

е) 15тен кем эмес жарык көргөн илимий, окуу-методикалык иштердин, анын ичинде акыркы 3 жылда чыккан 3төн кем эмес окуу-методикалык иштердин автору (авторлошу) болушса;

ж) Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим башкармалыгынын мамлекеттик органдары тарабынан билим берүү чөйрөсүндө пайдаланууга сунуш кылынган жогорку жана орто окуу жайлары, квалификацияны жогорулатуу мекемелери, жалпы билим берүүчү мекемелер менен башталгыч жана орто кесиптик билим берүү мекемелери үчүн акыркы 10 жыл ичинде чыккан окуу китептердин (окуу куралдарынын) автору болсо, же Олимпиадалык оюндардын, Дүйнөлүк чемпионаттардын, Континенттин, Бүткүл дүйнөлүк универсиадаанын ж.б. эл аралык мелдештердин экиден кем эмес чемпиондорун же байге ээлерин даярдашса ыйгарылышы мүмкүн.

11. Профессордун окумуштуулук наамы илимий мекемелердин жана жогорку окуу жайларынын же квалификацияны жогорулатуу институттарынын илим-изилдөө бөлүмүнүн (бөлүмчөсүнүн, секторунун, лабораториянын) башчысынын (начальнигинин), илимий мекемелерде окумуштуу катчы, директор, директордун орун басарынын кызмат ордунда иштеп жатышкан илимдин докторлоруна, эгер алардын аттестациялык документтерди берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат ордунда 2 жылдан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) 10 жылдан кем эмес илимий иш стажы болсо;

в) докторлук диссертациясын коргогондон кийин рецензиялануучу илимий басылмаларда 10дон кем эмес жарык көргөн иштердин автору (авторлошу) болушса;

г) илимий жетекчи же илимий кеңешчи катары илимдин кандидаты даражасын алган 3төн кем эмес окуучуларын даярдашса;

д) доценттин же улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамы бар болгон учурда берилиши мүмкүн.

3. Доценттин окумуштуулук наамын ыйгаруу

12. Доцент – компетенттүүлүктүн жогорку деңгээлиндеги жана илимдин же искусствонун белгилүү бир тармагында лекциялардын курсун окуган окутуучунун окумуштуулук наамы, ал ушул Жободогу талаптарды аткаруунун негизинде ыйгарылат.

13. Доценттин окумуштуулук наамы доценттин, кафедра башчысынын, факультеттин деканынын, филиалдын же институттун жетекчисинин, жогорку окуу жайынын же квалификацияны жогорулатуу институтунун ректорунун, проректорунун кызмат ордунда иштеп жатышкан илимдин докторлоруна жана кандидаттарына, эгер алардын жарык көргөн окуу-методикалык жана илимий иштери бар болсо, лекциялардын курсун жогорку кесиптик деңгээлде окуп жатышса, ошондой эле аттестациялык документтерди берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) сунуш кылынган мекеменин көрсөтүлгөн кызмат орундарында 2 окуу жылынан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) 5 жылдан кем эмес илимий-педагогикалык иш стажы болсо, анын 3төн кем эмес жылы жогорку окуу жайларында же квалификацияны жогорулатуу институттарында педагогикалык иште өткөн болсо;

в) диссертация коргогондон кийин 5тен кем эмес жарык көргөн иштердин, анын ичинде 2ден кем эмес окуу-методикалык негиздеги иштердин автору (авторлошу) болгон учурларда берилиши мүмкүн.

14. Доценттин окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларында доценттин, кафедра башчысынын, декандын кызмат ордунда иштеп жатышкан искусство кызматкерлерине, эгер алар лекциялардын курсун окуп жатышса, жогорку кесиптик деңгээлде сабак беришсе, ошондой эле аттестациялык документтерди берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат орундарында 3 окуу жылынан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) жогорку окуу жайларында 5 жылдан кем эмес педагогикалык иш стажы болсо;

в) тиешелүү жогорку билими болсо;

г) өзүнүн чыгармачылык жаатында жеке жетишкендиктери, Кыргыз Республикасынын, мурунку СССРдин же болбосо мурунку союздук республикалардын ардак наамдары (эл артистинин, эл сүрөтчүсүнүн, эл архитекторунун, искусствого эмгек сиңирген ишмеринин, эмгек сиңирген артистинин, эмгек сиңирген сүрөтчүсүнүн, эмгек сиңирген архитекторунун ж.б.) бар болсо;

д) педагогикалык иште колдонулган 3төн кем эмес окуу-методикалык, илимий жана чыгармачыл иштердин автору болсо;

е) эл аралык жана республикалык конкурс, көргөзмө, фестиваль, кароолордун, сыйлыктардын 2ден кем эмес лауреатын (дипломантын) даярдаган учурларда ыйгарылышы мүмкүн.

15. Доценттин окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларында доценттин, кафедра башчысынын, декандын кызмат ордунда иштеп жатышкан дене тарбия жана спорт адистерине, эгер алардын жарык көргөн окуу-методикалык жана илимий иштери болсо, лекциялардын курсун окушса, жогорку кесиптик деңгээлде сабак беришсе, ошондой эле аттестациялык документтерди берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат орундарында 3 жылдан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) жогорку окуу жайларында 5 жылдан кем эмес педагогикалык иш стажы болсо;

в) тиешелүү жогорку билими болсо;

г) өзүнүн иш чөйрөсүндө жеке жетишкендиктери, Кыргыз Республикасынын, мурунку СССРдин же мурунку союздук республикалардын «Эмгек сиңирген машыктыруучу», «Спортко эмгек сиңирген чебер» спорттук наамдарына же, «Дене тарбия жана спортко эмгек сиңирген ишмер» деген ардак наамына ээ болсо;

д) акыркы 3 жылда жарык көргөн 5тен кем эмес илимий жана окуу-методикалык иштердин автору (авторлошу) болгон учурда ыйгарылышы мүмкүн.

4. Улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамын ыйгаруу

16. Улук илимий кызматкер – илимий-изилдөө мекемесинин компетенттүүлүктүн жогорку деңгээлиндеги илимий кызматкеринин окумуштуулук наамы, ал ушул Жобонун талаптарын аткаруунун негизинде ыйгарылат.

17. Улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамы жогорку окуу жайларынын жана квалификацияны жогорулатуу институттарынын улук илимий кызматкеринин, жетектөөчү илимий кызматкеринин, башкы илимий кызматкердин, илимий-изилдөөчүлүк бөлүмүнүн (бөлүмчөсүнүн, секторунун, лабораториянын) башчысынын (начальнигинин), илимий мекемелердин окумуштуу катчы, директор,

директордун орун басарынын кызмат ордунда иштеп жатышкан илимдин докторлоруна, кандидаттарына, эгер алар аттестациялык документтерин берип жаткан учурда төмөндөгү талаптарга жооп берсе:

а) көрсөтүлгөн кызмат орундарында 2 жылдан кем эмес ийгиликтүү иштеп жатышса;

б) 5 жылдан кем эмес илимий-педагогикалык (илимий) иш стажы болсо;

в) рецензиялануучу илимий басылмаларда 10дон кем эмес илимий иштердин, анын ичинде диссертация коргогондон кийин жарык көргөн 5тен кем эмес илимий иштердин автору (авторлошу) болгон учурда ыйгарылышы мүмкүн.

5. Аттестациялык документтердин формасы жана тариздөө тартиби

18. Окумуштуулук наамды ыйгарууга көрсөтүү жөнүндө окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңешинин чечими жашырын добуш менен ар бир талапкер боюнча жекече кабыл алынат.

19. Окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңешинин жыйыны, эгер ага кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экисинен кем эмеси катышып отурса, толук укуктуу деп эсептелет. Окумуштуулук наамды ыйгаруу маселеси боюнча окумуштуулар кеңешинин чечими, эгер жыйынга катышып отурган кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экисинен кем эмеси добуш берген учурда оң чечилди деп эсептелет.

20. Окумуштуулар кеңеши кеңештин жыйынынан кийин бир айлык мөөнөттө Комиссияга окумуштуулук наамды изденүүчүнүн аттестациялык документтерин жиберет (ушул Жобонун 1-тиркемеси).

21. Комиссияда профессордун окумуштуулук наамын изденүүчүлөрдүн аттестациялык документтерин кароо мөөнөтү 6 айдан, ал эми доцент жана улук илимий кызматкердики – 4 айдан ашпашы керек.

22. Ушул Жобонун талаптарына жооп бербей калган учурда Комиссиянын президиуму окумуштуулук наамдарды ыйгаруу маселеси боюнча терс чечим кабыл алат, окумуштуулук наамды ыйгаруу жөнүндө жаңы өтүнүч кат окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңеши тарабынан каралып жана Комиссияга бир жылдан эрте эмес убакытта жиберилет.

23. Окумуштуулук наамды ыйгаруу жөнүндө кайрадан өтүнүч кат бериш үчүн изденүүчүнүн ушул Жобонун талаптарына ылайык келген, жаңы жарык көргөн окуу-методикалык жана илимий иштеринин болушу сөзсүз шарт катары эсептелет.

6. Окумуштуулук наамдарды ыйгаруу жөнүндөгү документтердин эквивалентүүлүгүн (нострификациясын) таануу жана аныктоо.

Илимий жана илимий-педагогикалык кадрларды аттестациялоо

24. Окумуштуулук наамдарды таануу жөнүндө Кыргыз Республикасы менен келишимдерди (макулдашууларды) түзгөн мамлекеттерде берилген окумуштуулук наамдарды-ыйгаруу жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү документтерди таануу жана эквиваленттүүлүгүн аныктоо (нострификация) изденүүчү иштеген мекеменин өтүнүч каты же анын жеке арызы боюнча Комиссия тарабынан жүргүзүлөт.

25. Профессордун, доценттин жана улук илимий кызматкердин окумуштуулук наамдары Кыргыз Республикасынын тийиштүү мекемелерине педагогикалык жана илимий ишке чакырылган чет мамлекеттин жарандарына ушул Жобонун талаптарына ылайык ыйгарылышы мүмкүн.

7. Аттестаттарды тариздөө жана берүү

26. Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы жөнүндө жобого ылайык, Комиссия окумуштуулук наамдарды ыйгаруу тууралуу аттестаттарды тариздейт жана белгиленген тартипте берет.

27. Окумуштуулук наамды ыйгаруу жөнүндөгү чечим Комиссиянын президиуму тарабынан кабыл алынган күндөн тартып күчүнө кирет.

28. Окумуштуулук наам ыйгарылгандыгы жөнүндөгү аттестаты жоголуп кеткен учурда дубликат берилиши мүмкүн.

29. Фамилиясы, аты, атасынын аты өзгөрүлгөн учурда аттестаттар жаңыга алмаштырылбайт.

8. Окумуштуулук наамдардан ажыратуу (калыбына келтирүү)

30. Окумуштуулук наамдардан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндөгү Комиссиянын чечими изденүүчүлөргө ушул окумуштуулук наамдарды ыйгаруу жөнүндө окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңештеринин ушул Жобонун талаптары аткарылбаган себебин көрсөтүү жана негиздөө менен жиберилген өтүнүч каттарынын негизинде кабыл алынат.

31. Окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңештеринин чечими менен мурда окумуштуулук наамдарынан ажыратылган адамдар, ошол окумуштуулар (илимий-техникалык) кеңештеринин өтүнүч катынын негизинде Комиссиянын президиумунун чечими менен наамдарын кайра алышы мүмкүн.

32. Окумуштуулук наамдардан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндөгү өтүнүч каттар 6 айдан кем эмес убакытта каралат.

33. Өзгөчө жагдайларды эске алууну талап кылган учурларда, анын ичинде көрсөтүлгөн кеңештердин иши токтогон учурда, окумуштуулук наамдан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндө өтүнүч катты кайра козгоо жөнүндөгү маселелер Комиссиянын тапшыруусу боюнча башка кеңештер тарабынан каралат.

34. Окумуштуулар кеңешинин жыйыны, анын ишине кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экисинен кем эмеси катышып отурса укуктуу деп эсептелет. Окумуштуулук наамдан ажыратуу (калыбына келтирүү) жөнүндөгү окумуштуулар кеңешинин чечими жыйынга катышып жаткан кеңештин мүчөлөрүнүн үчтөн экисинен кем эместеринин жашырын добуш берүүсү менен кабыл алынат.

35. Окумуштуулук наамдарды ыйгаруу жөнүндө он жылдан ашык убакыт мурун кабыл алынган чечимдердин негиздүүлүгүнө байланышкан маселелер аттестация органдары тарабынан каралбайт.

9. Апелляциялардын каралышы

36. Окумуштуулук наамдарды ыйгаруу, ажыратуу, калыбына келтирүү жана илимий-педагогикалык жана илимий кызматкерлерди кайрадан аттестациялоо жөнүндөгү Комиссиянын президиумунун

чечимине берилген апелляция, тийиштүү чечим чыккандан кийин эки айдан кеч эмес убакытта Комиссияга жиберилиши мүмкүн.

37. Комиссиянын президиумунун чечимдерине болгон апелляцияны кароо мөөнөтү профессордук окумуштуулук наам боюнча 6 ай, доценттин жана улук илимий кызматкердик окумуштуулук наам боюнча 4 айды түзөт.

38. Апелляцияны кароо үчүн Комиссиянын жетекчилигинин чечими боюнча апелляциялык комиссия түзүлөт. Апелляциялык комиссиянын курамына Комиссиянын президиумунун мүчөлөрү, каралып жаткан окумуштуулук наамдын адистиги боюнча эксперттик кеңештин мүчөлөрү, ошондой эле, Комиссиянын төрагасынын орун басары – башкы окумуштуу катчы жана тиешелүү аттестациялык бөлүмдүн башчысы киргизилет. —

39. Апелляциялык комиссиянын жыйынына изденүүчү жана кеңештин пикири боюнча апелляцияда коюлган маселенин мазмунуна түздөн-түз катышы бар башка адамдар да чакырылышы мүмкүн. Апелляциялык комиссия кошумча материалдарды суратып алууга укуктуу.

40. Апелляциялык комиссия каралып жаткан маселе боюнча чечимди ачык добуш берүү жолу менен кабыл алат. Апелляциялык комиссиянын жыйынынын протоколу Комиссиянын төрагасы тарабынан бекитилет.

41. Апелляциялык комиссиянын чечими Комиссиянын президиумунун жыйынына кайрадан кароо жана бекитүү үчүн чыгарылат.

42. Апелляция маселеси боюнча Комиссиянын президиумунун чечими акыркы чечим болуп саналат.

**Окумуштуулук наамды изденүүчүлөрдүн Комиссияга
берүүчү документтердин тизмеси**

1. Документтердин тизмеси (1 нуска).
2. Уюмдун жетекчисинин колу коюлган ошол уюмдун бланкасына жазылган коштомо кат (1 нуска).
3. Окумуштуулук наам ыйгаруу жөнүндө маалымкат (1 нуска).
4. Иштеген жеринде күбөлөндүрүлгөн, сүрөтү менен кадрларды эсепке алуу боюнча жеке баракча (1 нуска).
5. Эмгек китепчесинин көчүрмөсү.
6. Паспортунун көчүрмөсү.
7. Жогорку билими жөнүндө документинин көчүрмөсү, илимдин кандидатынын жана илимдин докторунун дипломдорунун күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрү (чет өлкөдө окумуштуулук даража алган адамдар үчүн, КМШга катышуучу мамлекеттердин жарандарын кошуу менен - кошумча эквиваленттүүлүк жөнүндөгү документтин көчүрмөсү).
8. Илимий жана илимий-методикалык эмгектери тизмеси.
9. Окумуштуулар кеңешинин протоколунан көчүрмө.
10. Жарыяланган эмгектердин түп нускалары же көчүрмөлөрү.

Эскертүү: Профессордун окумуштуулук наамын изденүүчүлөр өз жетекчилигинде даярдалган окуучуларынын диссертацияларынын авторефераттарын кошо тиркеп бериши керек.

Положение о порядке присуждения ученых степеней

1. Общие положения

1. Настоящее Положение определяет правовые основы оценки квалификации научных и научно-педагогических работников и критерии, которым должны отвечать диссертации, представленные на соискание ученой степени, устанавливает порядок присуждения ученых степеней доктора и кандидата наук.

2. Высшая аттестационная комиссия Кыргызской Республики (далее – Комиссия) через экспертные и диссертационные советы осуществляет оценку квалификации научных и научно-педагогических работников, определяет соответствие представленных диссертаций на соискание ученой степени критериям, установленным настоящим Положением, и проводит единую государственную политику в области государственной аттестации научных и научно-педагогических кадров высшей квалификации.

3. Основным звеном системы аттестации научных и научно-педагогических кадров высшей квалификации являются диссертационные советы, которые создаются по решению президиума Комиссии в установленном порядке при широко известных своими достижениями в соответствующей отрасли знаний высших учебных заведениях и других государственных научных учреждениях на основании ходатайств указанных организаций.

4. Критериями широкой известности высших учебных заведений и других государственных научных учреждений в тех или иных отраслях знаний являются функционирование докторантур и

аспирантур, наличие государственной аккредитации, наличие научной школы и научно-исследовательской базы.

5. Ученая степень доктора наук присуждается президиумом Комиссии соискателям, имеющим ученую степень кандидата наук, на основании ходатайства диссертационного совета, принятого по результатам публичной защиты диссертации, и заключения экспертного совета Комиссии.

6. Ученая степень кандидата наук присуждается президиумом Комиссии соискателям, имеющим полное высшее образование или академическую степень магистра, на основании ходатайства диссертационного совета, принятого по результатам публичной защиты диссертации соискателя, и заключения экспертного совета Комиссии.

7. Порядок присуждения ученых степеней лицам, использующим в своих работах сведения, составляющие государственную тайну, определяется Положением Комиссии о работе диссертационного совета по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора (кандидата) наук, составляющих государственную тайну и порядке присуждения ученой степени, утвержденным постановлением Комиссии.

2. Критерии оценки и требования к диссертациям, представленным на соискание ученой степени

8. Диссертация является индивидуальной научно-квалификационной работой и должна быть написана единолично соискателем, содержать совокупность новых научных результатов и положений, выдвигаемых автором для публичной защиты, иметь внутреннее единство и свидетельствовать о личном вкладе соискателя в науку. При определении конкретного личного участия соискателя в получении результатов, в диссертации и автореферате должно быть указано, что ему принадлежат - идея, гипотеза, их экспериментальное подтверждение, разработанная методика или аппаратура, теоретическая разработка полученных результатов, формулировка научных положений и т.п.

9. Диссертация на соискание ученой степени доктора наук должна быть индивидуальной научно-квалификационной работой, представленной в виде специально подготовленной рукописи, содержание которой должно соответствовать одному из нижеприведенных квалификационных признаков:

- разработка теоретических положений, объективных, системно-организованных и обоснованных знаний о природе, обществе и мышлении, совокупность которых можно квалифицировать как новое крупное научное достижение, критериями которого являются естественнонаучные теории и гипотезы, которые подтверждаются фактами или опытами, формулируются в виде законов природы или общества;

- решение крупной научной проблемы, имеющей важное социально-культурное или хозяйственное значение;

- изложение научно обоснованных технических, социально-экономических или технологических решений, внедрение которых вносит значительный вклад в развитие экономики и ускорение научно-технического прогресса в зависимости от сферы науки и тематики.

10. Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук должна быть индивидуальной научно-квалификационной работой, представленной в виде специально подготовленной рукописи, содержание которой отвечает одному из ниже приведенных квалификационных признаков:

- решение задач, имеющих существенное значение для соответствующей отрасли знаний;

- изложение научно обоснованных технических, социально-экономических или технологических разработок, имеющих существенное значение для экономики страны в зависимости от сферы науки и тематики.

11. Докторская и кандидатская диссертации могут быть представлены к защите по одной или двум специальностям или отраслям наук.

12. К защите диссертаций по медицинским наукам допускаются лица, имеющие высшее медицинское образование, а по ветеринарным наукам – лица, имеющие высшее ветеринарное образование.

13. Научные результаты, публикации и положения, которые выносились соискателем на защиту кандидатской диссертации, не могут выноситься им на защиту докторской диссертации. Ответственность за полноту изложения и достоверность результатов диссертации несет лично соискатель, председатель, ученый секретарь диссертационного совета, а также экспертная комиссия, сформированная из числа членов диссертационного совета

14. Предложенные в диссертации автором новые решения должны быть строго аргументированы и критически оценены официальными оппонентами, членами диссертационного совета, а также членами экспертного совета по сравнению с другими известными решениями.

15. В диссертации, имеющей прикладное (практическое) значение, должны приводиться сведения об использовании полученных автором научных результатов, подтвержденные документами о внедрении новых количественных и качественных показателей, о преимуществе предложенных технологий, образцов продукции, материалов. В диссертации, имеющей теоретическое значение, должны быть сформулированы рекомендации об использовании научных выводов и результатов.

16. Основные научные результаты докторской диссертации должны быть опубликованы в единоличной монографии и не менее чем в 25 научных трудах (кроме тезисов докладов, депонированных рукописей и газетных публикаций). В рекомендованных Комиссией рецензируемых периодических научных изданиях должны быть опубликованы 10 статей, из них не менее 5 единоличных статей и в не менее 5 статьях соискатель должен быть первым или вторым автором, в том числе не менее 3-х статей должны быть опубликованы в зарубежных научных периодических изданиях, кроме диссертаций, выполненных в области кыргызского языкознания, кыргызского литературоведения, методик кыргызского языка и литературы.

17. Монография соискателя, публикуемая для защиты докторской диссертации, должна быть единоличной, объемом не менее 5 печатных листов, тиражом не менее 100 экземпляров, иметь рекомендацию ученого совета организации и рецензии двух докторов наук по профилю диссертации. Издательство, выпускающее монографию, должно быть официально зарегистрировано в Министерстве юстиции

Кыргызской Республики и в Государственной книжной палате при Министерстве культуры и туризма Кыргызской Республики, иметь подписной индекс.

18. Ученым и известным специалистам производства, имеющим ученую степень кандидата наук, внесшим научно-практический вклад в развитие народного хозяйства республики и имеющим значительные научные достижения в соответствующей отрасли науки, как исключение предоставляется право защиты докторской диссертации в виде научного доклада.

19. Для защиты докторской диссертации в виде научного доклада необходимо наличие единоличной монографии и не менее 50 научных трудов, в том числе не менее 10 единоличных статей должны быть опубликованы в рекомендованных Комиссией рецензируемых периодических изданиях, и не менее 3-х статей – в зарубежных научных периодических изданиях, кроме диссертаций в виде научного доклада, выполненных в области кыргызского языкознания, кыргызского литературоведения, методик кыргызского языка и литературы.

Требования к докторской диссертации, представляемой в виде научного доклада, порядок проведения ее защиты определяются Положением о диссертационном совете.

20. Основные результаты кандидатской диссертации должны быть отражены не менее чем в 7 публикациях (кроме тезисов доклада, депонированных рукописей и газетных публикаций), в том числе не менее 4-х статей – в рекомендованных Комиссией рецензируемых периодических изданиях, из них 1 публикация – в зарубежном научном издании, кроме диссертаций, выполненных в области кыргызского языкознания, кыргызского литературоведения, методик кыргызского языка и литературы. В числе научных работ должно быть не менее 3 единоличных публикаций.

21. В одном издании печатного органа может быть опубликовано не более двух статей соискателя.

22. Последние публикации должны быть изданы не позднее, чем за 3 месяца до представления диссертации в диссертационный совет.

23. К опубликованным работам, отражающим основные научные результаты диссертации, также приравниваются: дипломы

на открытия; патенты на изобретения; свидетельства на полезную модель; патенты на промышленный образец; компьютерные программы; топологии интегральных микросхем.

24. Оформление диссертации должно соответствовать требованиям, установленным Инструкцией по оформлению диссертаций и авторефератов диссертаций, утверждаемой решением президиума Комиссии.

25. В соответствии со статьей 19 Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики», диссертации пишутся на государственном или официальном языках.

26. Темы диссертаций должны быть увязаны с направлениями основных научно-исследовательских работ научных учреждений, вузов и утверждены их учеными советами для каждого соискателя персонально.

27. Докторская диссертация выполняется под руководством научного консультанта. В качестве научного консультанта по докторской диссертации привлекается доктор наук.

В случае выполнения докторской диссертации по двум специальностям или на стыке наук разрешается назначение второго научного консультанта – доктора наук.

Научный консультант по докторской диссертации утверждается решением ученого совета научного учреждения и вузов, где подготовлена диссертация, не менее чем за 3 года до представления диссертации к защите.

Решение ученого совета о назначении научного консультанта представляется в Комиссию вместе с аттестационными делами.

Докторская диссертация может выполняться соискателем самостоятельно, без научного консультанта.

28. Научным руководителем кандидатской диссертации назначается доктор наук. Разрешается назначение двух научных руководителей только в случае выполнения кандидатской диссертации на стыке двух специальностей или наук.

29. Научным руководителем кандидатской диссертации может назначаться кандидат наук, который должен иметь ученое звание доцента или старшего научного сотрудника, соответствующие публикации. Для получения разрешения на научное руководство

в Комиссию представляется необходимый перечень документов (приложение 1 к настоящему Положению).

30. Научный руководитель по кандидатской диссертации утверждается решением ученого совета научного учреждения и вузов, где подготовлена диссертация, не менее чем за 2 года до представления диссертации к защите.

31. Если по двум диссертациям, подготовленным под руководством одного научного руководителя или консультанта, диссертационным советом или президиумом Комиссии вынесено отрицательное решение, то научный руководитель или консультант отстраняется от руководства диссертационными работами аспирантов и соискателей ученой степени сроком на три года по решению Комиссии.

32. При написании диссертации соискатель обязан давать ссылки на автора и источник, откуда он заимствует материалы или отдельные результаты.

33. При использовании соискателем в диссертации идей или разработок, принадлежащих соавторам, соискатель обязан указать их вклад в диссертации и автореферате с указанием конкретного личного вклада в эти труды и разработки.

34. Научные результаты, полученные в соавторстве, полностью входят в диссертацию только одного из соавторов. На полное или частичное использование научных результатов следует получить письменное согласие соавторов, которое прилагается к аттестационным документам, направляемым в диссертационный совет и Комиссию.

3. Кандидатские экзамены

35. Кандидатские экзамены являются составной частью аттестации соискателей при подготовке ими кандидатских диссертаций. Цель экзаменов – установить глубину профессиональных знаний соискателя, степень подготовленности к самостоятельной научно-исследовательской работе. Сдача кандидатских экзаменов обязательна для допуска соискателей к защите диссертаций.

Соискатель самостоятельно выбирает высшее учебное заведение для сдачи кандидатского экзамена.

36. Соискатель ученой степени кандидата наук должен сдать кандидатские экзамены по следующим дисциплинам:

- история и философия науки;
- иностранный язык;
- специальная дисциплина в соответствии с темой диссертации.

Оценка за кандидатский экзамен по дисциплине «философия» зачитывается как оценка по дисциплине «история и философия науки», если со дня сдачи экзамена не прошло 10 лет.

37. Соискатель ученой степени кандидата наук, имеющий высшее образование, не соответствующее отрасли науки, по которой подготовлена диссертация, сдает дополнительный кандидатский экзамен по специальности, по которой осуществляется прием диссертации к защите.

38. Кандидатские экзамены принимаются по разрешению Комиссии сессионно, два раза в год (май-июнь, октябрь-ноябрь). За месяц до принятия экзаменов научные учреждения или высшие учебные заведения предоставляют информацию о составе экзаменационной комиссии и список соискателей в Комиссию.

39. В случае представления диссертационной работы в диссертационный совет кандидатский экзамен по специальной дисциплине может быть принят вне сроков сессии.

40. Кандидатский экзамен по специальной дисциплине сдается по месту предстоящей защиты.

41. Для иностранных соискателей (кроме граждан стран СНГ) кандидатские экзамены устанавливаются по кыргызскому или русскому языку, как иностранному языку.

42. Если диссертация выполнена на стыке двух специальностей, соискатель сдает кандидатские экзамены по каждой специальности отдельно и в разные дни.

43. Кандидатский экзамен по специальной дисциплине сдается по программе, состоящей из двух частей: типовой программы - минимум по специальности, разрабатываемой ведущими в соответствующей отрасли вузами и научными учреждениями, и дополнительной программы, разрабатываемой соответствующей кафедрой (отделом, сектором, лабораторией).

Дополнительная программа должна включать новые разделы

данной отрасли науки и разделы, связанные с направлением научных исследований соискателя, а также учитывать последние достижения в данной отрасли науки и новейшую литературу.

44. Кандидатские экзамены по истории и философии науки и иностранному языку сдаются по программам, разрабатываемым и утверждаемым уполномоченным государственным органом в области образования и науки Кыргызской Республики.

45. Сдача кандидатского экзамена по истории и философии науки разрешается в вузах, где имеются самостоятельные кафедры философии, в Институте философии и на кафедрах философии Национальной академии наук Кыргызской Республики, а также в научных учреждениях, имеющих аспирантуру по философии, при этом кафедра должна иметь в своем составе не менее двух преподавателей, имеющих ученую степень по философии (на экзамене обязательно должен присутствовать доктор философских наук, который имеет право участвовать в работе не более чем в трех экзаменационных комиссиях).

46. Сдача кандидатского экзамена по иностранному языку, необходимому для выполнения диссертационной работы, допускается в вузах и научных учреждениях, где работают кандидаты и доктора наук (не менее двух) по профилю соответствующих иностранных языков (на экзамене обязательно должен присутствовать доктор филологических наук, который имеет право участвовать в работе не более чем в трех экзаменационных комиссиях).

47. Лица, специализирующиеся по иностранным языкам, сдают кандидатский экзамен по иностранному языку в вузах и научных учреждениях, имеющих аспирантуру по данной специальности.

48. В состав комиссии по приему кандидатских экзаменов по иностранному языку для лиц, не специализирующихся в этой области, включаются квалифицированные специалисты-преподаватели иностранных языков, а также представители кафедр и подразделений научных организаций по специальности аспиранта, имеющие ученые степени и свободно владеющие соответствующим иностранным языком.

49. Вузы и научные учреждения, имеющие аспирантуру, могут принимать кандидатские экзамены у аспирантов и соискателей

сторонних организаций. Комиссия по приему кандидатских экзаменов по каждой дисциплине назначаются приказом руководителя вуза или научного учреждения в составе председателя (проректора или заместителя директора), двух-трех членов из числа квалифицированных научных и научно-педагогических работников.

50. Комиссия правомочна принимать кандидатские экзамены если в ее заседании участвует не менее двух специалистов по профилю принимаемого экзамена, в том числе один доктор наук, кроме случаев, предусмотренных пунктом 48 настоящего Положения.

51. При приеме кандидатских экзаменов могут присутствовать члены соответствующего диссертационного совета организации, где принимается экзамен, ректор (директор), проректор (заместитель директора) организации, представители Комиссии, министерства, ведомства и другого государственного органа, которому подчинена организация.

52. О сдаче кандидатского экзамена выдается удостоверение установленной формы, а по месту сдачи последнего экзамена удостоверения о сдаче предыдущих кандидатских экзаменов заменяются на единое удостоверение.

53. Ректорам вузов, руководителям научных учреждений и их заместителям (проректорам, заместителям директоров) сдавать кандидатские экзамены по месту основной работы не разрешается.

54. Комиссия не принимает документы о сдаче экзаменов, если был нарушен установленный порядок проведения кандидатских экзаменов.

55. Результаты кандидатских экзаменов действительны в течение десяти лет со дня сдачи.

4. Представление и защита диссертации

56. Соискатель имеет право представить диссертацию к защите в любой диссертационный совет, созданный по решению Комиссии. При этом специальность диссертации должна соответствовать специальности, по которой диссертационному совету разрешено проводить защиту.

57. Ректорам и проректорам вузов, руководителям и заместителям руководителей организаций и учреждений запрещается представлять к защите диссертации в диссертационные советы, созданные при организациях и учреждениях, которыми они руководят.

58. Руководителям, заместителям руководителей, работникам аппарата органов государственной власти и органов государственной аттестации, министерств, ведомств не разрешается представлять к защите диссертации в диссертационные советы при организациях, подведомственных или подотчетных органу, в которых работает соискатель.

59. Проведение защиты докторских диссертаций в кандидатском совете не разрешается.

60. Диссертационный совет принимает кандидатскую диссертацию к защите не позднее, чем через три месяца, и докторскую – не позднее, чем через четыре месяца со дня подачи соискателем всех необходимых документов или представляет соискателю в указанные сроки мотивированное заключение об отказе в приеме диссертации к защите.

61. По диссертации, с разрешения диссертационного совета, должен быть напечатан на правах рукописи автореферат, объемом до двух печатных листов - для докторской и одного печатного листа - для кандидатской диссертации на том же языке, что и диссертация. По докторским и кандидатским диссертациям в области гуманитарных наук объем автореферата может быть увеличен до 2,5 и 1,5 печатного листа соответственно.

62. После приема диссертации к защите и получения разрешения диссертационного совета к публикации автореферата диссертации, на сайте Комиссии размещается объявление о дате защиты диссертации.

63. Для диссертаций, написанных на государственном языке, автореферат издается в том числе и на официальном языке, для возможности проведения внешней экспертизы и пропаганды научных достижений. Исключением являются авторефераты диссертаций по кыргызскому языкознанию, кыргызскому литературоведению, методикам преподавания кыргызского языка и литературы.

64. В автореферате должны быть изложены основные идеи и выводы диссертации, показан вклад автора в проведенное

исследование, степень новизны и практическая значимость результатов исследований. Приводится список опубликованных работ, строго соответствующих теме диссертации. Автореферат диссертации печатается типографским способом в количестве, определяемом диссертационным советом.

65. Резюме (аннотация) в автореферате приводится на государственном, официальном, английском языках. Текст резюме должен отражать в сжатом виде объект исследования, цель работы, методы исследования, полученные результаты и их новизну, степень использования или рекомендации по использованию, область применения. Объем резюме не должен превышать одной страницы, однако в объем автореферата не входит.

66. Автореферат рассылается по решению диссертационного совета членам диссертационного совета, организациям, включенным в перечень обязательной и дополнительной рассылки, заинтересованным организациям и специалистам не позднее, чем за месяц до защиты диссертации.

67. Один экземпляр диссертации, принятый к защите, и два экземпляра автореферата передаются в библиотеку организации, при которой создан диссертационный совет не позднее, чем за месяц до защиты и хранятся на правах рукописи.

68. Диссертационные советы назначают официальных оппонентов по диссертации из числа компетентных ученых в соответствующей отрасли науки, давших на это свое письменное согласие. Официальными оппонентами могут быть ученые из других государств.

69. По докторской диссертации назначаются три официальных оппонента, имеющих ученую степень доктора наук, при этом только один из них может быть членом диссертационного совета по специальности, по которой проводится защита диссертации.

70. По кандидатской диссертации назначаются два официальных оппонента, из которых один должен быть доктором наук, а второй – доктором или кандидатом наук, при этом только один из официальных оппонентов может быть членом диссертационного совета, принявшего диссертацию к защите.

В случае защиты диссертации на стыке двух специальностей официальные оппоненты назначаются по обеим специальностям.

Организация, при которой создан диссертационный совет, осуществляет оплату труда оппонентов в соответствии с постановлением Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении условий оплаты труда и ставок почасовой оплаты труда работников, привлекаемых к проведению учебных занятий в учреждениях, организациях и на предприятиях, находящихся на бюджетном финансировании» от 27 января 2011 года № 30.

71. Официальными оппонентами не могут быть члены Комиссии, члены президиума, экспертных советов и сотрудники аппарата Комиссии, председатель, заместитель председателя и ученый секретарь диссертационного совета, принявшего диссертацию к защите, научные руководители (консультанты) соискателя, соавторы соискателя по опубликованным работам по теме диссертации, специалисты, выполнившие диссертационные работы под руководством общего научного руководителя или консультанта.

72. Официальными оппонентами не могут быть также ректоры и проректоры вузов, руководители учреждений и организаций, их заместители, руководители и сотрудники кафедр, лабораторий, секторов, отделов учреждения, где выполнялась диссертация и где работает соискатель или научный руководитель, а также где ведутся научно-исследовательские работы, по которым соискатель является заказчиком или исполнителем (соисполнителем). Официальные оппоненты должны являться сотрудниками разных организаций.

73. Официальный оппонент, на основе изучения диссертации и опубликованных работ по теме диссертации, представляет в диссертационный совет квалифицированный письменный отзыв, в котором оцениваются актуальность избранной темы, степень обоснованности научных положений, выводов и рекомендаций, сформулированных в диссертации, их достоверность и новизна, научная и практическая значимость, а также дается заключение о соответствии диссертации критериям, установленным настоящим Положением.

74. Официальный оппонент несет ответственность за объективность и качество подготовленного им отзыва, а также за соблюдение установленного диссертационным советом срока его представления. Диссертационный совет вправе вернуть официальному

оппоненту для переработки отзыв, не соответствующий требованиям Положения. Копии отзывов официальных оппонентов вручаются соискателю не позднее, чем за 10 календарных дней до защиты диссертации.

75. Диссертационные советы назначают по диссертациям ведущие (оппонирующие) организации (научные, научно-исследовательские, научно-производственные, производственные организации, высшие учебные заведения), в том числе и за пределами республики, широко известные своими достижениями в соответствующей отрасли науки или экономики, права и др., способные объективно определить научную и (или) практическую ценность диссертации. Представители ведущей организации не могут быть назначены официальными оппонентами.

76. Перечень организаций, рекомендованных в качестве ведущих организаций, устанавливается Комиссией и размещается на его официальном сайте.

77. В отзыве ведущей организации отражается значимость полученных автором диссертации результатов для науки и производства. В отзыве о работах, имеющих прикладной характер, должны также содержаться конкретные рекомендации по использованию результатов и выводов диссертации.

Диссертационный совет вправе вернуть ведущей организации отзыв, не соответствующий указанным требованиям.

78. Отзыв ведущей организации обсуждается широким кругом специалистов и утверждается ее руководителем или заместителем руководителя. Копия отзыва ведущей организации вручается соискателю не позднее, чем за 10 календарных дней до защиты диссертации.

79. По желанию соискателя, диссертационный совет может назначить защиту диссертации при наличии одного отрицательного отзыва официального оппонента или ведущей организации.

80. Диссертационный совет не может проводить защиту диссертации, если имеются два отрицательных отзыва из числа официальных оппонентов и ведущей организации.

81. Диссертационный совет, принявший решение о снятии диссертации с рассмотрения, обязан известить Комиссию в течение одного месяца.

82. Заседание диссертационного совета считается правомочным, если в его работе принимают участие не менее двух третей его состава. Ученый секретарь, являющийся кандидатом наук, не участвует в голосовании по вопросам присуждения ученой степени доктора наук.

83. При защите докторской диссертации необходимо обязательное участие в заседании не менее трех докторов наук, а при защите кандидатской – не менее двух докторов наук по шифру рассматриваемой диссертации для квалифицированного обсуждения представленных диссертаций.

84. Решение диссертационного совета по вопросу присуждения ученой степени доктора или кандидата наук считается положительным, если за него проголосовали не менее двух третей членов совета, имеющих право голосования и участвовавших в заседании.

85. Публичная защита диссертации должна носить характер научной дискуссии и проходить в обстановке высокой требовательности, принципиальности и соблюдения научной этики, при этом обстоятельному анализу должны подвергаться достоверность и обоснованность всех выводов и рекомендаций научного и практического характера, содержащихся в диссертации.

86. В соответствии со статьей 19 Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики», защита диссертации может проводиться на государственном или официальном языке.

87. Официальные оппоненты обязаны присутствовать на защите диссертации. Разрешается, в виде исключения, проведение защиты диссертации в отсутствие по уважительной причине (командировка, по состоянию здоровья, по семейным обстоятельствам) только одного из официальных оппонентов, давшего на диссертацию положительный отзыв. В этом случае на заседании диссертационного совета полностью оглашается отзыв отсутствующего оппонента.

88. Защита диссертации не проводится в случае отсутствия двух официальных оппонентов или в случае отсутствия официального оппонента, который представил отрицательный отзыв на диссертацию.

89. После окончания защиты диссертации, диссертационный совет проводит тайное голосование по вопросу о присуждении

ученой степени. Остальные процедуры проводятся в соответствии с Положением о диссертационном совете..

90. В заключении отражаются наиболее существенные научные результаты, полученные лично соискателем, оценка их достоверности и новизны, их значение для теории и практики, рекомендации об использовании результатов диссертационного исследования и приводятся квалификационные признаки выполненной работы.

При этом квалификационные признаки диссертаций приводятся в точном соответствии с формулировками, приведенными в п. 9, 10 настоящего Положения.

Копия заключения выдается соискателю по его просьбе в месячный срок.

91. При положительном решении по результатам защиты диссертационный совет в месячный срок после защиты направляет в Комиссию аттестационное дело соискателя, экземпляры диссертации и авторефератов* (вместе с электронной версией). Второй экземпляр аттестационного дела по присуждению ученой степени и диссертация соискателя хранятся в учреждении, при котором создан диссертационный совет, в течение пяти лет.

92. Оформление аттестационных дел соискателей производится в порядке, установленном Комиссией.

93. Порядок возврата диссертационным советом документов соискателю при отрицательном решении по результатам защиты диссертации и перечень документов, направляемых при этом в Комиссию, определяются Положением о диссертационном совете.

94. Диссертация, по результатам защиты которой диссертационный совет, либо президиум Комиссии вынес отрицательное решение, может быть представлена к повторной защите в переработанном виде не ранее, чем через год. Разрешения Комиссии на повторную защиту не требуется. При повторной защите полностью заменяется состав официальных оппонентов и назначается новая ведущая организация.

5. Рассмотрение диссертации в Комиссии

95. Контроль работы диссертационных советов и соответствия диссертаций критериям, установленным настоящим Положением, а также подготовка рекомендаций для президиума Комиссии

осуществляются экспертными советами и аттестационными отделами Комиссии. Порядок работы экспертных советов определяется Положением об экспертном совете.

96. Диссертационный совет несет ответственность за качество и объективность своего заключения по диссертации. Если заключение диссертационного совета недостаточно аргументировано, Комиссия, по предложению экспертного совета, возвращает его в диссертационный совет для доработки. В этом случае участие соискателя в повторном рассмотрении диссертации в заседании диссертационного совета не обязательно.

97. Если экспертным советом установлено, что экспертиза диссертации проведена диссертационным советом некачественно, Комиссия, по предложению экспертного совета, направляет диссертацию вместе с аттестационным делом в другой диссертационный совет по профилю диссертации на дополнительное заключение (коллективную рецензию) об ее соответствии критериям, установленным настоящим Положением, либо на рецензию независимой организации, НИИ или лаборатории, компетентной в данной сфере деятельности.

98. Процедура проведения заседания диссертационного совета при рассмотрении диссертации, направленной на дополнительное заключение (коллективную рецензию), устанавливается Положением о диссертационном совете.

99. При необходимости экспертный совет приглашает на свое заседание соискателей, руководителей диссертационного совета, в котором проводилась защита диссертации или подготовлено дополнительное заключение диссертационного совета, официальных оппонентов, научных руководителей и научных консультантов, представителей ведущих организаций, а также представителей другого диссертационного совета или специалистов, где подготовлено дополнительное заключение (коллективная рецензия). В случае неявки соискателя без уважительной причины экспертный совет рассматривает диссертацию в его отсутствие.

100. При расхождении мнений экспертного совета Комиссии и диссертационного совета, решение принимает президиум Комиссии.

101. Соискатель имеет право ознакомиться с отрицательным заключением экспертного совета, копия которого выдается соискателю

по его просьбе, в письменном виде, в месячный срок после вынесения решения президиумом Комиссии.

102. Срок рассмотрения в Комиссии диссертаций и аттестационных дел по присуждению ученой степени доктора наук составляет 6 месяцев, а диссертаций и аттестационных дел по присуждению ученой степени кандидата наук – 4 месяца.

103. При особых обстоятельствах (направлении диссертации на дополнительное заключение, на внешнюю экспертизу, необходимости создания комиссии для рассмотрения поступивших жалоб, апелляций и др.), требующих более длительного срока проведения экспертизы диссертаций, вопрос о продлении срока решается президиумом Комиссии.

104. Не допускается исправление недостатков, выявленных Комиссией в диссертации и автореферате, в процессе их рассмотрения.

105. Соискатель вправе снять диссертацию с рассмотрения на любом этапе: в диссертационном совете – до начала тайного голосования, в Комиссии – до принятия президиумом Комиссии решения по вопросу о присуждении ученой степени, кроме случаев, когда диссертационным советом или Комиссией установлено, что соискателем использован чужой материал без ссылок на автора и источник заимствования.

106. Решение диссертационного совета или Комиссии о снятии диссертации с рассмотрения по письменному заявлению соискателя является окончательным. После снятия диссертации с рассмотрения она может быть представлена к защите как новая работа на общих основаниях не ранее чем через год.

107. При нарушении процедуры защиты диссертации Комиссия применяет административные меры в отношении председателя (заместителя председателя) и ученого секретаря диссертационного совета, и направляет диссертацию на повторную защиту, которая может быть проведена не ранее чем через 3 месяца после принятия решения президиумом Комиссии.

108. Диссертация соискателя, которому присуждена ученая степень, вместе с одним экземпляром автореферата передается для постоянного хранения в Национальную библиотеку Кыргызской Республики.

6. Нострификация аттестационных документов и переаттестация научных и научно-педагогических работников

109. Решение о нострификации (приравнении) документов государственного образца о присуждении ученых степеней, выданных в государствах, с которыми Кыргызской Республикой заключены договоры (соглашения) о признании и эквивалентности ученых степеней, принимается президиумом Комиссии по заявлению соискателя либо по ходатайству организации, где работает соискатель.

110. Решение о признании и установлении эквивалентности ученых степеней /переаттестация граждан Кыргызской Республики, имеющих ученые степени, которые присуждены им в государствах, с которыми Кыргызской Республикой не заключены договоры (соглашения) о признании и эквивалентности ученых степеней/ принимается президиумом Комиссии по ходатайству организации, где работает соискатель.

111. Академические степени доктора философии (PhD), выданные в иностранных государствах, на территории Кыргызской Республики могут быть признаны эквивалентными ученой степени кандидата наук в соответствующей отрасли науки после экспертизы диссертации и переаттестации дипломов в соответствии со вступившими в силу международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика, в порядке, определенном постановлением Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о нострификации дипломов в Кыргызской Республике академических степеней доктора философии (PhD), выданных в иностранных государствах» от 12 января 2012 года № 16.

112. Диссертация доктора философии (PhD), поданная в Комиссию для признания эквивалентной ученой степени кандидата наук, проходит проверку по компьютерной программе «Антиплагиат» на наличие или отсутствие факта плагиата. При отсутствии плагиата или наличии допустимого процента заимствования, Комиссия дает разрешение на проведение дальнейшей процедуры рассмотрения диссертации в экспертном совете Комиссии.

В случае выявления значительного процента заимствованного материала, превышающего допустимый предел, установленный

Комиссией, диссертация направляется соискателю и ему дается возможность провести работу по исправлению недостатков в диссертационной работе. Окончательное разрешение на проведение дальнейшей процедуры рассмотрения диссертации в экспертном совете Комиссии дается после повторной проверки по системе «Антиплагиат».

113. Квалификационные документы об академических степенях доктора философии (PhD), полученные в иностранных государствах, проходят процедуру нострификации и соискателю выдается диплом доктора философии (PhD) государственного образца, что дает право их обладателям осуществлять профессиональную деятельность на территории Кыргызской Республики в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

114. Для нострификации и переаттестации дипломов ученых степеней, а также академических степеней доктора философии (PhD), выданных в других государствах, соискатель представляет в Комиссию перечень документов, указанных в приложении 2 к настоящему Положению.

7. Оформление и выдача дипломов

115. В соответствии с Положением о Высшей аттестационной комиссии Кыргызской Республики Комиссия оформляет и в установленном порядке выдает дипломы доктора и кандидата наук.

116. В соответствии с Положением о нострификации дипломов в Кыргызской Республике академических степеней доктора философии (PhD), выданных в иностранных государствах, утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 12 января 2012 года № 16, Комиссия оформляет и в установленном порядке выдает диплом кандидата наук по соответствующей отрасли.

117. В случае ходатайства доктора философии (PhD) о признании и нострификации диплома, Комиссия выдает соискателю диплом доктора философии (PhD) по соответствующей отрасли науки государственного образца.

118. Решение о присуждении ученой степени вступает в силу с даты принятия этого решения президиумом Комиссии.

119. Лицам, утратившим диплом, выданный Комиссией, могут быть выданы их дубликаты с новым порядковым номером.

120. В случае изменения фамилии, имени, отчества дипломы на новые не обмениваются, а дубликаты в этом случае выдаются в полном соответствии с ранее выданными дипломами.

8. Лишение (восстановление) ученых степеней

121. Процедура рассмотрения вопроса о лишении (восстановлении) ученых степеней устанавливается настоящим Положением.

122. Лица, которым ученые степени присуждены с нарушением установленного порядка или ошибочно, могут быть лишены этих степеней президиумом Комиссии на основании ходатайства диссертационных советов, на заседании которых состоялась защита диссертации.

123. Лицам, которые были лишены ученых степеней, эти степени могут быть восстановлены президиумом на основании ходатайств диссертационных советов, по заявлению которых эти лица были лишены ученых степеней, при наличии для этого достаточных оснований.

124. При прекращении деятельности указанных диссертационных советов, вопрос о возбуждении ходатайства о лишении (восстановлении) ученой степени рассматривается другими диссертационными советами по поручению Комиссии.

125. Заседание диссертационного совета, на котором рассматривается вопрос о лишении (восстановлении) ученой степени, считается правомочным, если в его работе принимают участие не менее двух третей его состава.

126. Решение диссертационного совета о лишении (восстановлении) ученой степени считается принятым, если за него в результате тайного голосования проголосовало не менее двух третей членов совета, участвовавших в заседании.

127. Вопросы об обоснованности присуждения (лишения) ученой степени, состоявшегося более десяти лет назад, Комиссией не рассматриваются.

9. Порядок рассмотрения апелляции на решение президиума Комиссии

128. Апелляция на решения президиума Комиссии по вопросам присуждения, лишения (восстановления) ученых степеней, а также переаттестации научных и научно-педагогических работников подается соискателями, организациями и другими лицами в Комиссию.

129. Апелляция на решения президиума Комиссии по вопросам присуждения, лишения (восстановления) ученых степеней, а также переаттестации научных и научно-педагогических работников подается в Комиссию не позднее двух месяцев со дня вынесения решения.

130. Сроки рассмотрения апелляций на решения президиума Комиссии по докторской диссертации составляет 6 месяцев, по кандидатской диссертации – 4 месяца.

131. Апелляция на решение президиума Комиссии рассматривается Комиссией с учетом заключения экспертных советов и специалистов по соответствующей отрасли наук из числа членов Комиссии.

132. Для рассмотрения апелляции по решению руководства Комиссии создается апелляционная комиссия.

В состав апелляционной комиссии включаются члены президиума Комиссии, члены экспертного совета по профилю рассматриваемой диссертации, а также заместитель председателя Комиссии - главный ученый секретарь и руководитель соответствующего аттестационного отдела Комиссии.

133. Апелляционная комиссия направляет диссертацию с авторефератом, по которой подана апелляция на внешний отзыв в высшие (национальные) аттестационные комиссии стран СНГ или непосредственно ведущим научным учреждениям по профилю диссертации, которые находятся за пределами Кыргызстана. Диссертации, выполненные в области кыргызского языкознания, кыргызского литературоведения, методик кыргызского языка и литературы направляются в профильные учреждения Кыргызской Республики.

134. После получения отзыва внешнего эксперта или научной организации, апелляционная комиссия в 10-дневный срок, на своем заседании принимает решение по рассматриваемой апелляции.

135. Протокол заседания апелляционной комиссии утверждается председателем Комиссии и выносится на повторное рассмотрение президиумом Комиссии.

136. Решение президиума Комиссии по вопросу апелляции является окончательным.

**Перечень документов, представляемых кандидатами наук,
для получения разрешения на научное руководство**

1. Опись документов.
2. Ходатайство организации.
3. Протокол заседания ученого совета вуза (научного учреждения) о представлении кандидата наук на получение разрешения на научное руководство.
4. Личный листок по учету кадров с фотографией, заверенный по месту работы (1 экз.).
5. Нотариально заверенные копии дипломов о высшем образовании, ученой степени, ученом звании (по 1 экз.).
6. Список научных трудов, подписанный соискателем и заверенный по месту работы (1 экз.).
7. Характеристика с места работы.

**Перечень документов для переаттестации,
представляемых в Высшую аттестационную комиссию**

1. Опись документов.
2. Ходатайство организации.
3. Личный листок по учету кадров с фотографией, заверенный по месту работы (1 экз.).
4. Нотариально заверенные копии дипломов о высшем образовании, ученой степени или аттестата об ученом звании (по 1 экз.).
5. Список научных трудов, подписанный соискателем и заверенный по месту работы (1 экз.).
6. Диссертация и ее электронная версия.
7. Автореферат диссертации (3 экз.) с электронной версией.
8. Аннотации автореферата диссертации на государственном, официальном и английском языках (по 1 экз.).
9. Копия паспорта.

УТВЕРЖДЕНО
постановлением Правительства
Кыргызской Республики
22 августа 2012 года №578

**Положение
о порядке присвоения ученых званий**

1. Общие положения

1. Настоящее Положение устанавливает порядок присвоения ученых званий профессора, доцента и старшего научного сотрудника.

2. Ученые звания профессора и доцента присваиваются Высшей аттестационной комиссией Кыргызской Республики (далее - Комиссия) научно-педагогическим работникам, обладающим педагогическим мастерством, имеющим глубокие профессиональные знания и научные достижения, ведущим педагогическую работу в высших учебных заведениях или институтах повышения квалификации, имеющих государственную аккредитацию, аттестацию на основании ходатайств и документов, представленных учеными советами этих учреждений.

3. Ученые звания профессора и старшего научного сотрудника присваиваются Комиссией работникам научных учреждений, научных подразделений высших учебных заведений или институтов повышения квалификации, имеющих государственную аккредитацию, аттестацию, на основании ходатайств и документов, представленных учеными советами этих учреждений.

4. Ученые звания профессора, доцента и старшего научного сотрудника могут быть присвоены лицам, работающим по совместительству в высших учебных заведениях или институтах повышения квалификации, научных организациях при их соответствии требованиям настоящего Положения.

5. Лицам, которым присвоено ученое звание, выдается соответствующий аттестат единого государственного образца.

2. Присвоение ученого звания профессора

6. Профессор - ученое звание преподавателя вуза или научного сотрудника научно-исследовательского учреждения высокого уровня компетентности, который является высококвалифицированным специалистом в определённой области науки или искусства, присваивается при соблюдении требований настоящего Положения.

7. Ученое звание профессора может быть присвоено докторам наук, работающим в вузе в должности профессора, заведующего кафедрой, декана факультета, руководителя филиала, института, проректора, ректора высшего учебного заведения или института повышения квалификации, если они имеют опубликованные учебно-методические и научные работы, читают курс лекций на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

а) успешно работают в указанных должностях не менее 2 учебных лет;

б) имеют стаж научно-педагогической работы не менее 10 лет в высших учебных заведениях или институтах повышения квалификации;

в) являются авторами (соавторами) не менее 10 публикаций в рецензируемых научных изданиях, в том числе 5 учебно-методических работ, опубликованных после защиты докторской диссертации;

г) подготовили в качестве научных руководителей или научных консультантов не менее 2 учеников, которым присуждены ученые степени;

д) имеют ученое звание доцента или старшего научного сотрудника.

8. Ученое звание профессора может быть присвоено, в виде исключения, кандидатам наук, работающим в должности профессора, заведующего кафедрой, декана факультета, руководителя филиала или института, проректора, ректора высшего учебного заведения или учреждения повышения квалификации, если они имеют опубликованные учебно-методические и научные работы, читают курс лекций на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

а) успешно работают в указанных должностях не менее 3 учебных лет;

б) имеют стаж научно-педагогической работы не менее 15 лет, из них не менее 10 лет педагогической работы в высших учебных заведениях;

в) имеют ученое звание доцента или старшего научного сотрудника;

г) являются авторами (соавторами) не менее 20 научных работ, опубликованных в рецензируемых научных изданиях;

д) являются авторами (соавторами) учебника для высших учебных заведений, институтов повышения квалификации, рекомендованного уполномоченным государственным органом в области образования и науки Кыргызской Республики, объемом не менее 10 печатных листов, общим тиражом не менее 500 экземпляров, используемого в педагогической деятельности;

е) подготовили в качестве научных руководителей не менее 3-х учеников, которым присуждены ученые степени.

9. Ученое звание профессора может быть присвоено работникам искусства, работающим в высшем учебном заведении в должности профессора, заведующего кафедрой, декана, проректора, ректора, руководителя филиала, если они читают курс лекций или ведут занятия на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

а) успешно работают в указанных должностях не менее 3 учебных лет;

б) имеют стаж творческо-педагогической работы в вузах не менее 10 лет;

в) имеют соответствующее высшее образование;

г) имеют ученое звание доцента, присвоенное не ранее, чем за 5 лет до представления на ученое звание профессора;

д) имеют почетные звания Кыргызской Республики, бывшего СССР или бывших союзных республик (народного артиста, народного художника, народного архитектора, заслуженного деятеля искусства, заслуженного артиста, заслуженного художника, заслуженного архитектора и т.п.).

е) подготовили не менее 2-х учеников, являющихся лауреатами (дипломантами) международных выставок, конкурсов, фестивалей, смотров, премий;

ж) являются авторами (соавторами) не менее 10 научных, учебно-методических или творческих работ.

10. Ученое звание профессора может быть присвоено работникам физической культуры и спорта, работающим в высшем учебном заведении в должности профессора, заведующего кафедрой, декана, проректора, ректора, руководителя филиала, руководителя школы спорта при учебном заведении, если они имеют опубликованные учебно-методические и научные работы, читают курс лекций, ведут занятия на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

а) успешно работают в указанных должностях не менее 3 учебных лет;

б) имеют стаж научно-педагогической работы в вузах не менее 15 лет, из них не менее 10 лет педагогической работы в вузах или институтах повышения квалификации;

в) имеют соответствующее высшее образование;

г) имеют ученое звание доцента, присвоенное не ранее, чем за 5 лет до представления на ученое звание профессора;

д) имеют значительные личные достижения в области спорта и тренерской работы, удостоены спортивных званий «Заслуженный тренер», «Заслуженный мастер спорта» или почетного звания «Заслуженный работник физической культуры и спорта» Кыргызской Республики, бывшего СССР или бывших союзных республик;

е) являются авторами (соавторами) не менее 15 опубликованных научных и учебно-методических работ, из которых не менее 3 учебно-методических работ опубликованы за последние 3 года;

ж) являются авторами учебников (учебных пособий) для высших и средних профессиональных учебных заведений, учреждений повышения квалификации, общеобразовательных учреждений и учреждений начального и среднего профессионального образования, рекомендованных к использованию в сфере образования государственными органами управления образования и науки Кыргызской

Республики, опубликованных в течение последних 10 лет, или подготовили не менее двух чемпионов или призеров Олимпийских игр, Чемпионатов мира, Континента, Всемирной Универсиады и других международных соревнований.

11. Ученое звание профессора может быть присвоено докторам наук, работающим в должностях заведующего (начальника) научно-исследовательским отделом (отделением, сектором, лабораторией) научных учреждений и научных подразделений высших учебных заведений или институтов повышения квалификации, ученого секретаря, заместителя директора, директора в научных организациях, если они на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

- а) успешно работают в указанных должностях не менее 2 лет;
- б) имеют стаж научной работы не менее 10 лет;
- в) являются авторами (соавторами) не менее 10 опубликованных работ в рецензируемых научных изданиях после защиты докторской диссертации;
- г) подготовили в качестве научных руководителей или научных консультантов не менее 3 учеников, которым присуждены ученые степени;
- д) имеют ученое звание старшего научного сотрудника или доцента.

3. Присвоение ученого звания доцента

12. Доцент – ученое звание преподавателя высокого уровня компетентности, читающего курс лекций в определённой области науки или искусства, которое присваивается при соблюдении требований настоящего Положения.

13. Ученое звание доцента может быть присвоено докторам и кандидатам наук, работающим в должности доцента, заведующего кафедрой, декана факультета, руководителя филиала или института, проректора, ректора высшего учебного заведения или института повышения квалификации, если они имеют опубликованные учебно-методические и научные работы, читают курс лекций на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям :

а) успешно работают в указанных должностях по месту представления к званию не менее 2 учебных лет;

б) имеют стаж научно-педагогической работы не менее 5 лет, из них не менее 3 лет педагогической работы в высших учебных заведениях или институтах повышения квалификации;

в) являются авторами (соавторами) не менее 5 научных публикаций, опубликованных после защиты диссертации, в том числе 2 учебно-методических работ.

14. Ученое звание доцента может быть присвоено работникам искусств, работающим в вузе в должности доцента, заведующего кафедрой, декана, если они читают курс лекций, ведут занятия на высоком профессиональном уровне, а также на момент представления аттестационных документов отвечают следующим требованиям:

а) успешно работают в указанных должностях не менее 3 учебных лет;

б) имеют стаж педагогической работы в вузах не менее 5 учебных лет;

в) имеют соответствующее высшее образование;

г) имеют личные достижения в своей области творчества, удостоены почетных званий Кыргызской Республики, бывшего СССР или бывших союзных республик (народного артиста, народного художника, народного архитектора, заслуженного деятеля искусства, заслуженного артиста, заслуженного художника, заслуженного архитектора и т.п.);

д) являются авторами не менее 3 опубликованных учебно-методических, научных и творческих работ, используемых в педагогической деятельности;

е) имеют не менее 2-х подготовленных лауреатов (дипломантов) международных и республиканских конкурсов, выставок, фестивалей, смотров, премий.

15. Ученое звание доцента может быть присвоено работникам физической культуры и спорта, работающим в вузе в должности доцента, заведующего кафедрой, декана, если они имеют опубликованные учебно-методические и научные работы, читают курс лекций, ведут занятия на высоком профессиональном уровне, а

также на момент представления аттестационных документов отвечает следующим требованиям:

- а) успешно работают в указанных должностях не менее 3 лет;
- б) имеют стаж педагогической работы в вузах не менее 5 лет;
- в) имеют соответствующее высшее образование;
- г) имеют личные достижения в своей области деятельности, удостоены спортивных званий «Заслуженный тренер», «Заслуженный мастер спорта» или почетного звания «Заслуженный работник физической культуры и спорта» Кыргызской Республики, бывшего СССР или бывших союзных республик;
- д) являются авторами (соавторами) не менее пяти научных и учебно-методических работ, опубликованных за последние 3 года.

4. Присвоение ученого звания старшего научного сотрудника

16. Старший научный сотрудник – ученое звание научного сотрудника научно-исследовательского учреждения высокого уровня компетентности, которое присваивается при соблюдении требований настоящего Положения.

17. Ученое звание старшего научного сотрудника может быть присвоено докторам, кандидатам наук, работающим в должности старшего научного сотрудника, ведущего научного сотрудника, главного научного сотрудника, заведующего (начальника) научно-исследовательским отделом (отделением, сектором, лабораторией) научных учреждений и научных подразделений высших учебных заведений и институтов повышения квалификации, ученого секретаря, заместителя директора, директора в научных организациях, если они на момент представления аттестационных документов отвечает следующим требованиям :

- а) успешно работают в указанных должностях не менее 2 лет;
- б) имеют стаж научно-педагогической (научной) работы не менее 5 лет;
- в) являются авторами (соавторами) не менее 10 научных работ в рецензируемых научных изданиях, в том числе не менее 5 работ должны быть опубликованы после защиты диссертации.

5. Форма и порядок оформления аттестационных документов

18. Решение ученого (научно-технического) совета о представлении к присвоению ученого звания принимается тайным голосованием, персонально по каждой кандидатуре.

19. Заседание ученого (научно-технического) совета считается правомочным, если в его работе принимают участие не менее двух третей членов совета. Решение ученого совета по вопросу присвоения ученого звания считается положительным, если за него проголосовало не менее двух третей членов совета, участвовавших в заседании.

20. Ученый совет в месячный срок после заседания совета направляет в Комиссию аттестационные документы соискателя ученого звания (приложение 1 к настоящему Положению).

21. Сроки рассмотрения в Комиссии аттестационных документов соискателей ученого звания профессора не должны превышать 6 месяцев, доцента и старшего научного сотрудника – 4 месяцев.

22. В случае несоответствия требованиям настоящего Положения президиум Комиссии принимает отрицательное решение по вопросу присвоения ученого звания, новое ходатайство о присвоении ученого звания рассматривается ученым (научно-техническим) советом и направляется в Комиссию не ранее чем через год.

23. Обязательным условием для повторного представления ходатайства о присвоении ученого звания должно быть наличие у соискателя новых опубликованных учебно-методических и научных работ в соответствии с требованиями настоящего Положения.

6. Признание и установление эквивалентности документов (нострификация) о присвоении ученых званий.

Переаттестация научно-педагогических и научных кадров

24. Признание и установление эквивалентности документов (нострификация) государственного образца о присвоении ученых званий, выданных научным и научно-педагогическим работникам в государствах, с которыми Кыргызской Республикой заключены договоры (соглашения) о признании ученых званий, проводится Комиссией по ходатайству организации, где работает соискатель или по его заявлению.

25. Ученые звания профессора, доцента и старшего научного сотрудника могут быть присвоены гражданам иностранных государств, приглашенным на педагогическую и научную работу в соответствующие учреждения Кыргызской Республики, при соответствии требованиям настоящего Положения.

7. Оформление и выдача аттестатов

26. В соответствии с Положением о Высшей аттестационной комиссии Кыргызской Республики, Комиссия оформляет и в установленном порядке выдает аттестаты о присвоении ученого звания.

27. Решение о присвоении ученого звания вступает в силу с момента его принятия президиумом Комиссии.

28. При утрате аттестата о присвоении ученого звания может быть выдан дубликат.

29. В случае изменения фамилии, имени, отчества аттестаты на новые не обмениваются.

8. Лишение (восстановление) ученых званий

30. Решения Комиссии о лишении (восстановлении) ученых званий принимаются на основании ходатайств ученых (научно-технических) советов, которые представляли соискателей к присвоению этих ученых званий, с указанием и обоснованием причины – несоблюдение требований настоящего Положения.

31. Лица, лишенные ученых званий, могут быть восстановлены в званиях решением Президиума Комиссии на основании ходатайств ученых (научно-технических) советов, по решению которых эти лица были лишены ученых званий.

32. Срок рассмотрения ходатайства о лишении (восстановлении) ученого звания составляет не более 6 месяцев.

33. В случаях, требующих учета особых обстоятельств, в том числе при прекращении деятельности указанных советов, вопросы о возбуждении ходатайств о лишении (восстановлении) ученого звания рассматриваются другими советами по поручению Комиссии.

34. Заседание ученого совета считается правомочным, если в его работе принимает участие не менее двух третей членов совета.

Решение ученого совета о лишении (восстановлении) ученого звания принимается тайным голосованием, не менее чем двумя третями членов совета, присутствующих на заседании.

35. Вопросы, касающиеся обоснованности решений о присвоении ученых званий, принятых свыше десяти лет назад, органами аттестации не рассматриваются.

9. Рассмотрение апелляций

36. Апелляции на решения президиума Комиссии о присвоении, лишении, восстановлении ученых званий и перееаттестации научно-педагогических и научных работников могут быть направлены в Комиссию не позднее двух месяцев со дня вынесения соответствующего решения.

37. Сроки рассмотрения апелляций на решения Президиума Комиссии по ученому званию профессора составляют 6 месяцев, по ученому званию доцента и старшего научного сотрудника – 4 месяца.

38. Для рассмотрения апелляции по решению руководства Комиссии создается апелляционная комиссия. В состав апелляционной комиссии включаются члены президиума Комиссии, члены экспертного совета по специальности рассматриваемого ученого звания, а также заместитель председателя Комиссии - Главный ученый секретарь и руководитель соответствующего аттестационного отдела Комиссии.

39. На заседание апелляционной комиссии могут приглашаться соискатель и другие лица, которые, по мнению совета, имеют непосредственное отношение к существу поставленных в апелляции вопросов. Апелляционная комиссия может запрашивать дополнительные материалы.

40. Апелляционная комиссия принимает решение по рассматриваемой диссертации путем открытого голосования. Протокол заседания апелляционной комиссии утверждается председателем Комиссии.

41. Решение апелляционной комиссии выносится на повторное рассмотрение и утверждение на заседание президиума Комиссии.

42. Решение президиума Комиссии по вопросу апелляции является окончательным.

Приложение
к Положению о порядке
присвоения ученых званий

**Перечень документов, представляемых в Комиссию
соискателем ученого звания**

1. Опись документов (1 экз.).
2. Сопроводительное письмо на бланке организации, подписанное руководителем организации (1 экз.).
3. Справка о присвоении ученого звания (1 экз.).
4. Личный листок по учету кадров с фотографией, заверенный по месту работы (1 экз.).
5. Копия трудовой книжки.
6. Копия паспорта.
7. Копия документа о высшем образовании, заверенные копии дипломов кандидата наук и доктора наук (для лиц, получивших ученую степень за рубежом, включая граждан государств-участников СНГ, – дополнительно копия документа об эквивалентности).
8. Список научных и учебно-методических трудов.
9. Выписка из протокола ученого совета.
10. Оригиналы или копии опубликованных трудов.

Примечание: Соискателю ученого звания профессора представить авторефераты диссертаций подготовленных учеников.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ
АТТЕСТАЦИЯЛЫК КОМИССИЯСЫ**

АТТЕСТАЦИЯ

Жобо

Басууга 19.09.12. кол коюлду. Форматы 60x84¹/₁₆
Офс. кагазы. Офс. басуу. Көлөмү 5,00 б.т.
Нускасы 200.

«Инсанат» басма борбору
Бишкек ш., Ж.Боконбаева 99

**ВЫСШАЯ АТТЕСТАЦИОННАЯ КОМИССИЯ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

АТТЕСТАЦИЯ

Положения

Подписано в печать 19.09.12
Бумага офсетная. Формат 60x84¹/₁₆.
Объем 5,00 физ. п.л. Тираж 200.

Издательско-полиграфический центр «Инсанат»
г. Бишкек, Ж. Боконбаева 99